

Na een aantal magere jaren passeert de Visarend in najaar 2022 weer bovengemiddeld. Eén ervan: dit schitterende 1kj vrouwtje op 19 september, dat ook nog eens een heerlijke vliegshow geeft.

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Overzicht maanden	2
2.1 Hele najaar 2022	12
2.2 Telposten Groothoofd en Zwaluwse Dijk	12
2.3 De DB en de landelijke trek	13
3. Overzicht soorten en soortgroepen	14
3.1 Soortgroep samenvatting	34
4. Algemene Samenvatting en Interpretatie	35
4.1 Najaarsdagrecords	38

Hans Gebuis en Nijs Stam

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

door Hans Gebuis en Nijs Stam

7 januari 2023

© Onbewerkte data: www.trektellen.nl op grond van eigen invoer

© Foto's: J. Gebuis, Dordrecht 2011vv en overige met naam genoemd. Alle rechten voorbehouden.

© N. Stam, Dordrecht 2022. Alle rechten voorbehouden

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

1. Inleiding

Dit verslag relateert de najaarstellingen van 2022 op trektelpost de Dordtse Biesbosch (DB) aan de jaren 2003-2022, of – in de maandgrafieken – aan de tellingen op de Tongplaat, dus van 2012 tot 2022.

Hoofdstuk 2 biedt per maand korte weersoverzichten en eventuele bijzonderheden in de tellingen.

Hoofdstuk 3 geeft met tabellen inzicht in de relatieve ‘sterkte’ per soort en per ruwweg gedefinieerde soortgroep, afgezet tegen gemiddelden gedurende de hele historie van de telpost.

Hoofdstuk 4 vat de fenomenen samen en probeert ze met grafische en tekstuele middelen te interpreteren. Tenslotte presenteert hoofdstuk 4 de in 2022 genoteerde *najaarsdagrecords*.

Paragraaf 2.3 plaatst de DB-tellingen summier in een landelijk kader. Paragraaf 2.2 geeft kort informatie over de twee telposten rondom de DB: Groothoofd en Zwaluwse Dijk.

Hoewel we ook (289) vlinders hebben geteld, zijn deze buiten beschouwing gelaten, behalve bij de maandgrafieken. Daar is het technisch onvermijdelijk.

Alle foto’s zonder specifieke naamsvermelding zijn van Hans Gebuis. Daarmee zijn we nog steeds zeer bevoorrecht. Bij de enkele andere foto’s zijn de namen van de ‘daders’ vermeld.

Tenslotte mede namens Hans dank aan de frequente medetellers Leo Apon, Michel Kapoen, Jos Koopman, Arjan Loeve en Sander Terlouw.

Nijs Stam

We zien maar één Rode Wouw dit najaar, maar deze van 23 september mag er dan wel zijn!

2. Overzicht maanden

Dit maandoverzicht vermeldt de – redelijk vers opgetekende – weersomstandigheden per decade en eventueel opvallende feitjes en weetjes van de bijbehorende tellingen. De weersomstandigheden worden uiteraard vermeld omdat deze zeker in het voorbije najaar forse invloed op de geregistreerde trek hebben.

Aan het eind van elke maand differentieert een staafgrafiek [Bron: trektellen.nl] de intensiteit per week en vergelijkt de actuele maand van

Juni (2^e helft)

De 2^e helft van juni begint vrijwel meteen met enkele warme tot hete dagen bij zachte zuidenwinden, wat zich dan halverwege elke week lijkt te herhalen. Daarbuiten zijn er vooral noordelijke en oostelijke winden die voor redelijk mooie en koele dagen zorgen, en verder komt ook buig weer voor met regen en onweer. Er zijn twee teldagen met ZW3 wind. De telpost wordt 6 dagen bezocht, waarvan 4 met enige trek. En toen was juni alweer voorbij ...

Opvallend is de mooie passage van Grutto's die al meteen in twee dagen 2x hun najaarsgemiddelde halen. Zwartkopmeeuw, een vroege en strak doervliegende Boomvalk plus een Appelvink, een Noordse Stern en 9 Witgatjes completeren de bijzonderheden voor de start van het telseizoen. Spreeuwen vormen de hoofdmoot en ook passeren wat vlinders.

Na juni is de najaarstrek van Zwartkopmeeuwen grotendeels passé

2022 (**blauwe staafjes**) met de dito maand van 2021 (**oranje lijnen**) en 2012-2020 (**groene lijnen**). Het vergelijkt is dus over alle tellingen op de *Tongplaat*.

Uit esthetische overwegingen zijn deze grafieken wat klein gehouden ten koste van de leesbaarheid van de getalletjes. Getallen zijn evenwel niet zo relevant: de staafjes als zodanig geven voldoende inzicht in de vergelijking.

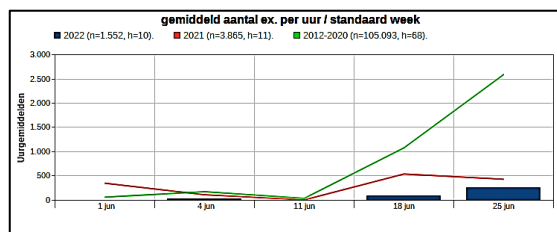
Op het TP-front blijft het leuk met poserende Lepelaars op het slik en vele honderden foeragerende gierzwaluwen boven de Tongplaat en de zuidelijke Merwedeeoever. Zwartkop, Grasmus, Tuinfluiter, Bosrietzanger, Snor, Rietzanger, Kleine Karekiet, Sprinkhaanzanger, Rietgors en Blauwborst laten zich regelmatig horen en/of zien. Groenling en Kneu hebben jongen. Op 23 juni zijn er eindelijk de (slechts 3) juvenielen van de bunkerboertjes. De Nachtegalen zijn stil geworden, maar af en toe duikt er één weg op de terugweg bij de bekende nestplek. Koekoeken vliegen elke dag met veel kabaal heen en weer, er is vrijwel altijd een Bruine Kiekendief te zien en zelfs de Zeearend verwaardigt zich sporadisch een bezoekje. Dat alles natuurlijk bovenop het 'gewone spul' – een uitdrukking, geleerd van een Flevoland-vogelaar, reagerend op ons enthousiast opsommen van alle steltjes en roofvogels die we op een NVWA-excursie hadden gezien. Oké, dus Cetti's Zanger, Kuifeend, Knobbelzwaan, Krakeend, Merel, Kokmeeuw, Visdief, Zanglijster, Tjiftjaf, Fitis, etc. etc. zijn er ook nog.

Totaal passeren 1.438 vogels in de 2e helft van juni 2022. Daarvoor wordt 6:30 uur geteld op 4 teldagen (2021: 2.343 exx in 5:00 uur, 4 teldagen).

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

De grafiek illustreert dat de huidige juni bij ongeveer gelijke spreekuwentrek niet op kan tegen met name de Kokmeeuwen en Gierzwaluwen van 2020 die de groene lijn domineren.

Juli

De 1^e decade begint met fris zomerweer bij temperaturen tot 20°C. Af en toe regent het. De telpost is meerdere dagen bezet, maar soms is er helemaal geen trek waarneembaar, soms een beetje. Dat verandert op 7 juli: er staat dan een harde NW4-5 wind, de bewolking is dicht, motregen en forsere regenbuien wisselen elkaar af. Kortom: gierzwaluwenweer.

In de 2^e decade met zijn soms extreem warme weer (37°C op 19 juli) is de telpost wel enkele ochtenden bezet, maar er is geen trek waarneembaar. In de 3^e decade is het nog steeds warm, maar wat minder dan daarvoor. We tellen 2 dagen en de telpost is ook bezet op 2 dagen zonder waarneembare trek.

Op 7 juli passeren meer dan 100.000 Gierzwaluwen. Het is niet helemaal duidelijk watvoor soort trek dit moet voorstellen.

Trekvogels

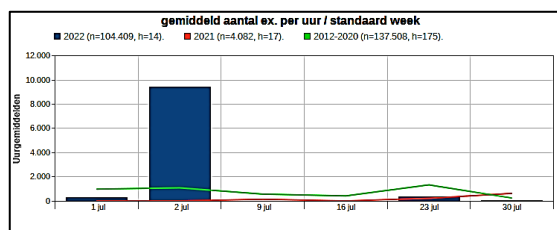
Op de wat stillere dagen van de 1e decade passeren toch nog 2 Boomvalken en verrassenderwijs een groep van 14 Rotganzen, waarmee het totaal na 2009 en 2011 op 17 komt. Dé grote

verrassing is de passage van 102.720 Gierzwaluwen op 7 juli, strak en laag over de rivier in een niet aflatende stroom en zonder enig teken van foerageergedrag. Ze worden regelmatig ver nagekeken of ze toch niet bij de Moerdijk omhoog gaan en afzwaaien, maar dat gebeurt niet. Er is een apart documentje beschikbaar dat poogt deze exorbitante passage voorlopig te interpreteren. Het kan aangevraagd worden via birds@stamsolve.nl.

TP-vogels

Het opvallendst zijn 600+ knobbelzwanen in de rivierkom tussen de telpost en de Dam van Engeland vanaf 9 juli. Dit aantal lijkt later nog toe te nemen, maar er is geen serieuze poging gedaan ze weer te tellen. Een adulte Zeearend komt af en toe even tevoorschijn, ook Sperwer, Bruine Kiekendief en Boomvalk zijn min of meer regelmatig aanwezig. In de 3^e decade zijn het opvallendst de maximaal 18 aanwezige Koereigers, die soms op de Tongplaat, soms op het Zuidplaatje bivakkeren en foerageren.

Totaal passeren 104.409 vogels in juli 2022. Daarvoor wordt 14:30 uur geteld op 6 teldagen (2021: 4.082 exx in 17:30 uur, 6 teldagen).

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Augustus

In memoriam Elly Gebuis

Op 25 juli is Elly Gebuis-Mitzer, de stille kracht achter onze trektelvriend Hans, na een ongehooflijk kort ziekbed overleden. Zij was een intens betrokken, sportieve en vrolijke vrouw en moeder, die weliswaar zelden met Hans mee ging vogels kijken, maar hem toch altijd liefdevol heeft gesteund in de vele uren die hij aan vogels en fotograferen besteedde. Bij de uitvaartplechtigheid en de begrafenis op 1 augustus op Dubbeldam waren vele, vele vogelvrienden – van jong tot oud – aanwezig om Hans, Ester en Juul hun steun en medeleven te laten blijken.

Het weer en de tellingen

De 1^e decade brengt elke week wel enkele zomerse dagen en de wind is vrij zwak. De ene teldag levert naast twee 'vergeefse' dagen nauwelijks iets op. 's Avonds is er niet geteld. De 2^e decade kent naast een enkele heerlijke regendag vooral ook (zeer) warme dagen met betrekkelijk weinig wind. Op de 4 morgens die de telpost bemand is, kan geen trek worden geregistreerd.

Ook de 3^e decade brengt met grote regelmaat warme tot tropische, droge dagen. 5 ochtenden/middagen is er geteld, plus 4 avonden; 2 ochtenden en 2 avonden is de telpost wel bezet, maar vergeefs.

Trekvogels

Vermoedelijk zijn de Visdieven ons aan het eind van de 2^e decade al ongezien ontglipt.

In de 3^e decade komen de eerste Wespddieven en heel wat meer Purperreigers dan in 2021 (224 versus 30 exx), maar toch niet in de hoeveelheden waarmee we verward zijn geraakt, ruim 350 exx gemiddeld. Verder is de trek ongewoon slap en buiten wat Gele Kwikstaarten nauwelijks vermeldenswaard. Van de

vinders blinkt het Klein koolwitje uit. In augustus komt het tot 92 exx.

In augustus en september 2022 tellen we voor onze telpost zeer veel (12) Wespddieven.

TP-vogels

Ter plaatse zijn in de 2^e decade wat (niet geregistreerde) Watersnippen en enkele Kempnaden, Witgatjes en Oeverlopers te zien, uiteraard naast de gewoonlijk aanwezige Grauwe Ganzen, Zilverreigers en de vele Knobbeltzwanen in de rivierkom. Zwaluwen zien we ook TP niet veel, des te meer Krakeenden, die tussen de Brabantse en Dordtse Biesbosch pendelen.

Bijzonder mooi is de passage in de avond van 26 augustus van een groep van 36 Koereigers, die in eerste instantie als trek wordt genoteerd, maar na een analoog schouwspel de volgende avond toch maar als slaaptrek wordt opgevat en dus bij de TP lijst geteld. Dat de slaaptrekhypothese correct is, blijkt op 1 september als Nijs rond 8:00 uur het hele circus weer in 2 groepen laag over de rivier noordoostelijk op foerageertrek ziet passeren. Dit wordt ook ondersteund door de regelmatige dagelijkse meldingen van de soort in het werkgebied. Tijdens de purperreigertellingen op de Kop van het Land worden regelmatig tot 3 Boomvalken gezien. Op de Tongplaat verschijnen in de 3^e decade met enige regelmaat juveniele en adulte Zeearend en adulte mannetjes Visarend. Er zijn minimaal 3 TP Buizerd en 2 Bruine Kiek. Een

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

donkere Wespendif is vanaf 29 augustus ter plaatse en blijft tot halverwege september.

De combinatie van heet weer, slappe trek en bijpassende 'motivatie' van de tellers laat zich uitstekend van de grafiek aflezen. Totaal passeren 1.045 trekvogels, waarmee dit de op twee na droevigste augustus (2013: 763 exx; 2016: 482) op de Tongplaat wordt. Daarvoor wordt

September

Het weer in de 1^e decade blijft zomers met temperaturen tot 24°C bij meestal milde oostelijke winden en eenmaal ZZW4. De trek wil nog niet erg op gang komen. De droogte eist na lange tijd van relatief normale waterstanden ten slotte ook zijn tol van 'onze' rivier.

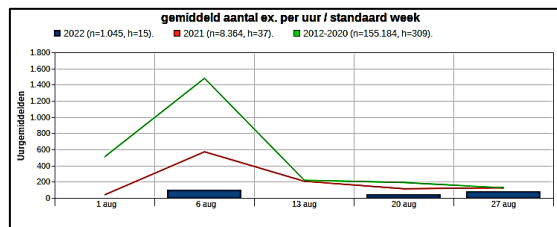
De lage rivierstand van 3 september is halverwege de maand alweer een stuk opgeknapt door de regelmatig vallende regen ... Foto's Nijs Stam.

In de 2^e decade met zijn 6 teldagen wordt het duidelijk herfstachtig: er valt regelmatig flink wat regen, de temperaturen komen niet meer boven 17°C uit, 13 september met 21 graden uitgezonderd. De niet al te sterke winden zitten in de hoek van WNW tot Noord.

... wat op 19 september duidelijk te zien is.

bijna 16 uur geteld op 8 teldagen en/of avonden (2021: 8.364 exx in 37:15 uur, 16 teldagen/avonden).

De 3^e decade is vooral regenachtig met af en toe een droog moment. Pas de laatste twee dagen zijn weer onverdeeld mooi met temperaturen tot 15 graden, mooie wolkenluchten en Z-ZW winden. Er is 4 dagen geteld.

Trekvogels

In de 1^e decade passeren meerdere – maar toch net wat minder dan 'vroeger' – Visarenden en Wespendifen, Bruine Kiekendifen, 2 Zwarte Ooievaars, 3 Koekoeken en zelfs 22 Ringmussen, wat tegenwoordig helaas opmerkelijk mag heten. 4 Casarca's zijn de eerste van het hele jaar, later gevolgd door nog 23 exx. Er komt een late Zwarte Stern voorbij. Sander betrapt op 4 september 1 Drieteenstrandloper en 8 Krombekstrandlopers, welke laatste hij om duistere redenen als TP noteert. Bijzonder is een passerende Bonte Vliegenvanger. Boomvalken doen ook wat mee en een Europese Kanarie die luid roepend overkomt is wel erg leuk. Verder blijft het bij het gebruikelijke soortenspectrum, maar wel mondjesmaat – het blijft gewoon veel te warm. Op zaterdag 10 september hebben onze collega's langs de Lek en de Noord bij WNW3 een uitstekende Wespendif – Bruine Kiekendif – Visarend – Purperreigerdag met zelfs nog een Roodpootvalk. De DB is slechts kort bezet en levert dan toch nog 2 Visarenden, 2 Wespendifen en 4 Bruine Kiekendifen op. Het is aannemelijk dat we niet zo veel gemist hebben, want de praktijk heeft inmiddels afdoende geleerd dat de trekbanen zo

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

verschillen, dat succes *aldaar* totaal geen garantie geeft voor ook maar enig beest *alhier*. Boven-Hardinxveld ziet ook niet veel; dat ondersteunt de vorige bewering wel. Mogelijk zou het Groothoofd wel iets meer opgeleverd hebben, maar ja ...

In de 2^e decade begint het beeld wat meer op vogeltrek te lijken. Eenden en Aalscholvers komen op gang, de eerste Staartmezen worden geteld en er komen nog 3 Grutto's voorbij. De Gele en vooral de Witte Kwikstaart blijven ver achter. De zwaluwentrek krijgt vorm, zij het dat hier uiterst alert mee moet worden omgegaan, omdat grote aantallen Boeren- en vooral Huiszwaluw nog dagenlang de Tongplaat onveilig maken – om dan soms bij het opsteken van de wind alsnog naar het zuiden te verdwijnen. De laatste twee dagen van de decade zijn het spannendst: het seizoensaantal Visdief vertientvoudigt op 19 september nog onverwacht (naar 10 !!) en Hans ziet de eerst Beflijster. Verder passeren deze twee dagen 1 Visarend, 2 Zeearend, 3 Bruine Kiekendief, 1 Wespendif, 1 Havik, 15 Buizerd, 1 Boomvalk en 2 Slechtvalk. Voor de Wespendif is het dan al het beste najaar ooit en op 20 september passeert de 100^e soort van het seizoen in de vorm van 9 Kauwen. 's Avonds betrapt Sander nog 16 trekken Purperreigers en 2 dito Koereigers.

De 3^e decade brengt de exoot Bahamapijlstartaar (Arjan), en een dagrecord Lepelaar (73 exx) dat een week later al weer verbroken wordt met 106 exx. Op 23 september zijn er 2 Visarenden, een Rode Wouw en een Boomvalk, terwijl de Regenwulp ook al een dagrecord vestigt met 59 exx. De 1^e Grote Gele Kwikstaart dient zich aan. De twee laatste dagen van de maand zijn de leukste, met elk 2.000+ vogels. 2 Roodborsttauputen passeren, waaronder een schitterend juveniel exemplaar en het nieuwe dagrecord Lepelaar is er. Spreeuwen-, Graspieper-, Vinken-, Gorzen- en Lijstertrek komt op gang. Boeren- en Huiszwaluw blazen nog een flink partij-

tje mee en komen elk boven hun langjarig gemiddelde. De Oeverzwaluw blijft dit seizoen ver achter. Er vertrekt nog een Koereiger en een Visarend. Het eerste Smelleken passeert en op 30 september zijn er de eerste Koperwieken, dan meteen ook maar 750.

Al in september een Beflijster, dat zie je niet vaak

TP-vogels

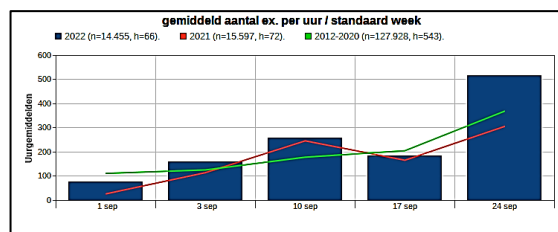
In de 1^e decade laten Visarend en Zeearend zich regelmatig even zien. De TP- Wespendif houdt het nog steeds uit, en adulte en juveniele Boomvalken zijn ook regelmatig te zien. Havik, Sperwer, Bruine Kiekendief, Torenvalk en Buizerd zijn op deze locatie zo gewoon, dat je ze bijna vergeet te noteren. Er zijn nog steeds veel Knobbelzwanen en pendelende Krakeenden. In de 2^e decade wordt het beeld vooral bepaald door foeragerende Boeren- en Huiszwaluwen over het hele gezichtsbeeld. Dat neemt overigens vanaf 17 september wel af, maar op 20 september zijn er nog altijd zo'n 200, waarvan

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

er in de loop van de ochtend toch veel verdwijnen. Buizerd, Sperwer en Ooievaar zijn regelmatig gasten, de TP Wespandief wordt 13 september voor het laatst gezien. Op 20 september ziet Nijs bij de overgang van het asfalt-pad naar het dijkje langs de eendenkooi – zowel op de heenweg als op de terugweg – een raadselvogel, die wat weg heeft van een Smelleken, maar ook van een Grote Lijster of een kleine Koekoek. De slanke bruinachtige vogel met zijn lange vleugelprojectie is uiterst schuw en laat zich niet lang genoeg zien om wijs te worden uit de schijnbaar tegenstrijdige kenmerken zoals gele poten en een lijsterachtige snavel aan wat je op het eerste gezicht een Smelleken zou noemen, maar die effen bruin is. De buitenste pennen van de overigens bruine staart zijn wit-bruin gestreept. Een melding op 'Biesbosch Zeldzaamheden' brengt geen drommen lokale waarnemers op de been, zodat het

raadsel onopgelost blijft. Op 23 september zijn er nog steeds 9 lokale Koereigers. Buizerd, Havik, Bruine Kiekendief en Sperwer worden regelmatig gezien, Zeearend en IJsvogel af en toe. Het intensiteitspatroon in de grafiek weerspiegelt vrij nauwkeurig het gebruikelijke voor september. Dat geldt ook de aantallen die vrijwel op het Tongplaatgemiddelde (14.337 exx) liggen. Dat zijn dan 14.455 vogels en vlinders. Daarvoor wordt ruim 66 uur geteld op 17 teldagen (2021: 15.507 exx in 72:45 uur, 18 teldagen).

In de 3^e decade van september wordt 2x een nieuw dagrecord Lepelaar gevestigd, de eerste keer nipt met 1 exemplaar naar 73, de tweede keer met 33 exemplaren naar 106 exx (op een seizoenstotaal van 396 exx).

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Oktober

Oktober begint deze keer direct met de EBW, die een paar felle regenbuien meebrengt. Verder is het in de 1^e decade prima oktoberweer met zuidelijke winden en temperaturen tot wel 16°C. We zijn aanwezig op 6 teldagen.

Het merendeel van de 2^e decade brengt nog meer zuidelijke winden, uiteraard met bijbehorende laaghangende bewolking, mist, motregen- en regenbuien bij temperaturen tussen 6 en 14°C. Op maandag 17 oktober volgt na twee droge uren een periode met harde regen. De 18^e begint met dichte mist over het hele land, die echter in zeer korte tijd oplost bij een NNW1 wind. Daarna wordt het warm, tot 18°C en vliegen er honderden, misschien wel duizenden lieveheersbeestjes en vele tandems van libel-achtigen. De 19^e staat er bij een mooie lucht – die echter zwaar verpest wordt door uitwaaiende vliegtuigstrepen – een forse ONO wind. De 20^e is tot 12:00 uur geheel bewolkt, waarna het anderhalf uur regent en de grijsheid zich voortzet. Om 15:00 uur breekt de lucht en wordt het gezellig weer. Alle 10 dagen van de 2^e decade is er geteld.

In de 3^e decade overheersen zuidelijke winden bij temperaturen van 12 tot wel 20°C. Overigens is het daarbij niet speciaal mooi weer: de wind is vaak hard en koud, de lucht vochtig; grijsheid, nevel en mist blazen hun partijtje mee. We tellen 10 dagen.

Trekvogels

Op de EBW-dag (5 eigen tellers en 3 gasten; Nijs is naar Falsterbo en Sander moet werken) loopt het lekker met Zilverplevier, Buidelmees, Belduiker en niet minder dan 3.551 Zanglijsters. Op 3 oktober passeert de eerste Brilduiker en als nieuwe soort de Siberische Boompieper, die Jos via geluidsopnamen ondubbelzinnig kan determineren; op 7 oktober herhaalt Bas dat kunststukje en signaleert daarbij ook nog 3 Zilverplevieren. De vinkentrek komt inmiddels

aardig op gang. Een Tapuit en een 2^e Europese Kanarie komen op 9 oktober. Op 10 oktober gaat het los: het begint al met een Grote Stern over de rivier, een Smelleken en een Slechtvalk volgen later. De eerste twee Baardmannen van het seizoen passeren en nog 2 Boerenzwaluwen vullen de soortenlijst aan. Maar het hoogtepunt vormen de 1000-den Zanglijsters, Koperwieken en Vinken en een beginnetje Veldleeuweriken. Zanglijsters zitten dan inmiddels boven het langjarig gemiddelde. Met 16.000+ exx is dit een onderhoudende teldag.

Op 10 oktober is het Koperwiek troef. Ze vliegen ook in gemengde, wijde groepen met Zanglijsters mee, wat het determineren niet bepaald vergemakkelijkt. Gelukkig zijn er dan foto's ...

Na het boeiende slot van de 1^e decade is de 2^e decade minder heftig – althans de eerste helft. Vooral het druilerige weer gooit regelmatig roet in het eten. Het zal uiteindelijk te zien zijn in de oktober-teluren. Frappant is 17 oktober: na drie kwartier met matige trek begint het te regenen, en juist dan gaat het over de zuidelijke oever los – totdat de harde regen het zicht zozeer belemmert dat blijven geen zin meer heeft. Andere posten, o.a. De Vulkaan en Ketelbrug melden stug door de harde regen doorvliegende Vinken en komen tot aantallen rond 100-150 duizend exx. De volgende dag – met al die hinderlijke lieveheersbeestjes – en mooi weer is het sprokkelen geblazen, behalve voor de Kolgans, die het tot over 1.300 exx brengt, en voor 9 zeer late Lepelaars die recht over ons

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

hoofd passereren. Vooral Vinken zien we deze dag weinig. Van de 100.000-en Koperwieken langs de kust op de 19^e krijgen wij slechts een promille mee, maar op de 20^e worden we aardig gecompenseerd: met bijna 9.000 exx nemen we de 6^e plaats in van die dag. Op de 20^e tellen we 17.000+ vogels, waarvan het merendeel Veldleeuwerik, Spreeuw, Vink en Koperwiek. Opvallend die dag zijn nog weer een Smelleken, een Slechtvalk, 600+ Kokmeeuw en zelfs nog een Visarend en een Purperreiger. Op 19 en 20 oktober is de trekrichting overwegend Oost, behalve natuurlijk die van de Veldleeuwerik en de Kolgans. De groep Roofvogels blijft – ondanks prima Visarend en Wespandief scores – behoorlijk achter bij het langjarig gemiddelde: de Sperwer zit nog maar op 68% en over de Buizerd zwijgen we maar. Enfin, op de 20^e hebben we dan toch weer twee najaren ingehaald en nemen nu de 11e plaats van 20 teljaren in.

De 3e decade brengt vooral Houtduif (25.151) en Spreeuw (15.066). Van de overige gebruikelijke 'bulk' soorten in deze periode: Vink, Veldleeuwerik, Kolgans en Koperwiek blijft de trek vooralsnog bescheiden. Niet één ervan brengt het tot 5.000 exx, meestal is het zelfs nog (veel) minder. Desalniettemin zijn er wel mooie momenten met een Koereiger, een 2kj Zeearend, Blauwe Kiekendief, 21 Halsbandparkiet, Roek, Boomleeuwerik, Beflijster, Appelvink, Kruisbek en als klap op de vuurpijl natuurlijk de prachtige en goed herkenbaar overvliegende adulte vrouw Steppekiekendief, waarvan Nijs op 29 oktober de gelukkige getuige is. Overigens zijn sommige dagen met redelijk forse Houtduiven-trek ook de moeite van het beleven waard. Aan het eind van de maand zijn we in de historische najaarsrangorde gestegen naar de 7^e plaats.

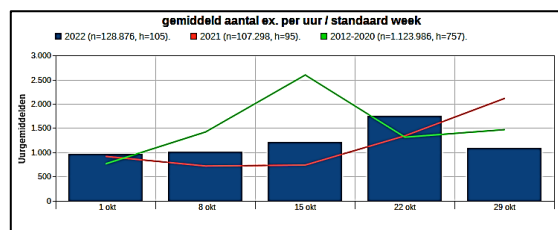

Dit is wel het dominante trekbeeld van de 3^e oktoberdecade 2022: grote groepen Houtduif

TP-vogels

In de 1^e decade laten Visarend, Zeearend, Slechtvalk, Havik en Bruine Kiekendief zich vaak zien. Er is zelfs nog even een Kleine Zilverreiger. Cetti's Zanger, Dodaars en Waterral laten nadrukkelijk van zich horen, een Groene Specht komt even buurten. Visarenden zien we in de 2^e decade niet meer. In die 2^e decade is er niet veel boeiends te melden: Buizerd, Havik en Bruine Kiekendief draaien hun (jacht) rondjes en verder niet veel interessants, behalve dan dat op 16 en 17 oktober een Boerenzwaluw op het pijpje van de bunker zit alsof ie nooit weg is geweest. Het TP-beeld van de 3^e decade wordt gedomineerd door foerageervluchten van Kol- en Grauwe Gans tot 2000+ exemplaren en door zeer luid roepende Cetti's zangers en die ene Dodaars die het maar niet kan laten.

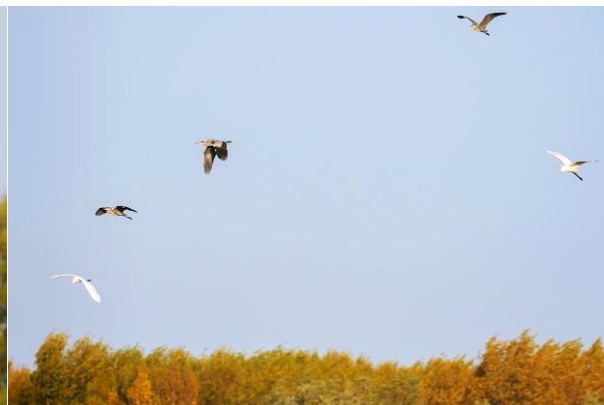
In oktober 2022 tellen we 128.876 vogels en vlinders, fors boven het langjarig maandgemiddelde van 123.960 exx. Daarvoor wordt 105 uur geteld op 26 teldagen en verdwijnt ook de herinnering aan het magere oktober 2021 met zijn 108.348 exx in 95:23 uur, 20 teldagen).

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

November

Meteen al op 1 november zorgt 'onze' 1kj Zeearend voor een prettige paniek onder Blauwe en Grote Zilverreigers die op de Tongplaat bivakkeren

In de eerste novemberdagen daalt de temperatuur naar 'gewonere' waarden van ca. 10-14°C. Daarbij waaien Bft2-4+ zuidwestelijke winden en is de lucht vaak grijs, maar het is tenminste helder. Later in de decade beginnen de dagen meest met mooie blauwe luchten, die in de loop van de dag veranderen in grijze dekens. De Bft4-wind zit dan tussen Z en ZW bij 9-12°C. De decade heeft 7 teldagen. Op 5 november tellen we nog tot 15:30, maar geleidelijk betreden we een welbekende fase in het seizoen, waarbij de trek rond elf uur instort: we gaan weer de kortere teldagen in.

De eerste dagen van 2^e decade zijn er blauwe wolkenluchten, temperaturen tot 14°C en vrij zachte zuiden- tot zuidoostenwinden. Daarna slaat het weer om naar behoorlijk regenachtig en winderig. De decade sluit af met 2 koude dagen met temperaturen rond het vriespunt. Er zijn 4 teldagen.

Een mooi momentje op 22 november: even streelt de zon het riet door de grijsheid heen. Foto N. Stam

De 3^e decade begint met enkele mooie, frisse dagen (6°C) met toenemende zuidelijke winden. Daarna wordt het – met een interval op 26 november – echt nat, guur en wisselvallig herfstweer, afgesloten met mist en grijsheid. We tellen slechts 3 dagen.

Trekvogels

De 1e decade brengt als verrassing nog wat Lepelaars. De eerste Geelpootmeeuwen van het seizoen dienen zich aan. Drie Blauwe Kieken-dieven, waaronder 2 prachtige subadulte mannetjes en een Smelleken gaan voorbij. Dé surprise van de decade zijn 13 Kleine Zwanen op 4 november, die we nog net op het laatste moment oppikken, maar waarvan Hans toch nog een bewijsplaatje kan maken. Verder is er een zeer donkere doortrekkende Havik; een Klap-ekster laat zich even mooi zien. Op twee teldagen passeren 2+4 (dagrecord) Zwarte Zwanen en nog 2 Casarca's. Wat de 'gewonere' soorten betreft, blijven de Houtduiven maar komen, soms in groepen van wel 230 exx. In deze decade sprokkelen we er zonder moeite nog weer bijna 6.000 bij. Merkwaardig dat dit beste jaar voor de soort tot stand komt zonder ook maar één score in de 1e vijf dagrecords. Vink en Spreeuw zitten op driekwart van hun gemiddelde, de Veldleeuwrik is daar op 4 november al boven. Een dagrecord met 178 Pijlstaarten

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

op 10 november bevestigt opnieuw het beste jaar voor deze soort. Aalscholvertrek komt op gang met ruim 650 exx in de 1^e decade. Met uitzondering van Zanglijster en Grote Lijster blijven lijsters vooralsnog ver achter; datzelfde geldt voor ganzen. Invasies van Gaai en Sijs, zoals in voorgaande jaren, zijn er niet (geweest).

In de 2^e decade is er nog wel aardige trek, nog steeds van Houtduif en Spreeuw, maar ook Koperwiek en Kramsvogel doen mee. Roek, Havik en Blauwe Kiekendief passeren, evenals een Roodborsttapuit en zelfs nog een Dodaars, die luid roepend doortrekt. Ganzen doen het ook wel leuk met een nipt dagrecord voor de Toendrarietgans (757 exx) op 12 november.

In de 3^e decade passeren 2 Wilde Zwanen en mogelijk het laatste Smelleken van het seizoen. Houtduiven komen ook nog tot bijna 700 exx.

November 2022 blijft voor Hans en Nijls de maand van de mooie Blauwe Kiekendiefmannen

TP-vogels

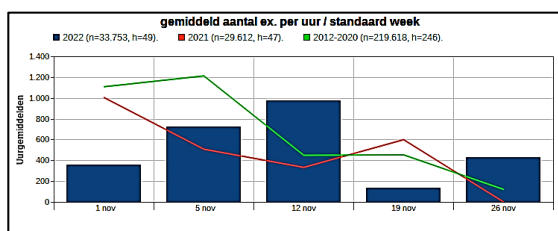
In de 1^e decade laten 1kj en adulte Zeearend zich soms meerdere malen per dag zien. Vooral het 1kj exemplaar is erg actief en zorgt vaak

December

In de 1^e decade wordt het kouder. Temperaturen beginnen richting vriespunt te kruipen bij betrekkelijk zachte (noord-) oostelijke winden. De algemene weersindruk is grijs, en soms mistig. Er is 1 dag geteld, en op twee andere dagen is geen noemenswaardige trek meer vast te stellen. In de koude 2e decade met zijn vorst en

voor interessante paniek – het plaatje hierboven wordt méér gezien. Sperwer, Havik, Bruine Kiekendief en Buizerd zijn ook zo'n beetje vaste gasten. En verder uiteraard ganzen en eenden, Waterral, Cetti's Zanger, Roodborst en dergelijke. Af en toe is er een IJsvogel. Er zijn inmiddels 4 Brilduikers gearriveerd. Op sommige dagen is er vroege foerageertrek van Kol-, Toendra en Grauwe Gans, waarbij de aantallen kunnen oplopen tot 1.000+. In de 2^e decade is er in dit opzicht geen nieuws, behalve dat de plaatselijke Torenvalk zich wat vaker laat zien. Op 26 november is er een 'vreemde' 3kj Zeearend die duidelijk TP-gedrag vertoont. Een late Kempshaan wordt door Sander en Michel op de strekdam ontdekt, en enkele Vuurgoudhaantjes verhogen de feestvreugde.

Totaal passeren 33.753 exx in november 2022, waaronder nog 2 vlinders. Daarmee komt deze november op de 3^e plaats sinds we op de Tongplaat tellen. De grafiek vertoont ten opzichte van vorige jaren een zwaartepuntverschuiving van de 1^e/2^e week naar de 3^e week. Dat klopt wel met de gevoelsmatige indruk van: 'ze zijn nogal laat dit jaar'. Er is 49 uur geteld op 14 teldagen. Dat verschilt nauwelijks van 2021 met zijn 29.612 exx in 47 uur, 14 teldagen.

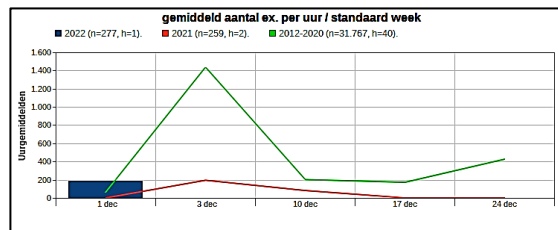

gladheid is niet geteld, en eveneens niet in de warme, maar druilerige 3^e decade met zijn steviger winden en temperaturen tot wel 15+ graden Celsius. Qua trekvogels is dus niets bijzonders te melden. Een Bruine Kiekendief is in de 1^e decade nog ter plaatse, en soms laat zich een – bekende of onbekende – Zeearend zien.

Vogeltrektepost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

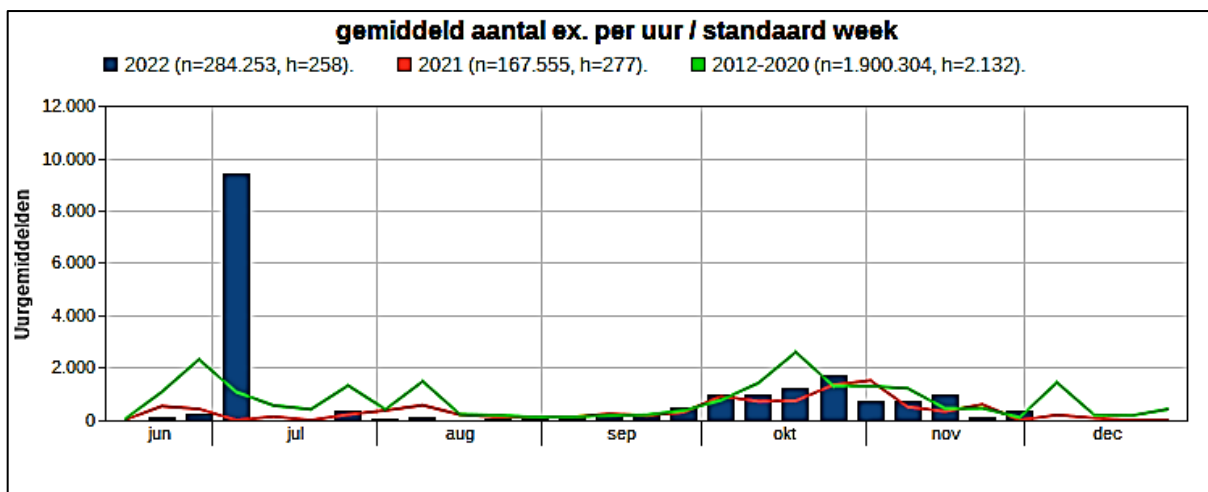
Totaal passeren in december 2022 dus 277 vogels in 1:30 uur op 1 teldag (2021: 259 exx in 2:30 uur, 2 teldagen).

2.1 Hele najaar 2022

De grafiek hieronder toont het hele najaar 2022 (blauwe staafjes) versus 2021 en 2012-2020 (alle Tongplaat-tellingen). Totaal tellen we 283.964 vogels (*plus 289 vlinders*) in 258:30 uur op 76 teldagen, wat resulteert in een inten-

siteit van 1.099 exx/h. Opvallend is de dominantie van de gepasseerde Gierzwaluwen in juli 2022, die de resolutie van de grafiek wel zwaar beïnvloedt. Zie verder het soortenoverzicht, de samenvatting en de dagrecords in de volgende hoofdstukken.

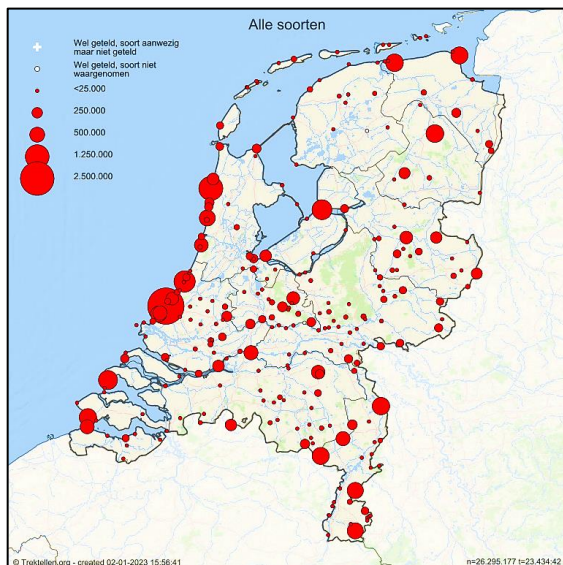
Bron: trektellen.nl

2.2 Telposten Groothoofd en Zwaluwse Dijk

Op de naastliggende telposten, ook grotendeels gerund door 'onze' tellers, is het enthousiasme dit najaar niet groot. Op de Zwaluwse Dijk is helemaal niet geteld en Het Groothoofd moet het doen met 5.203 exx, geteld in 15:12 uur op 9 teldagen. Het levert een intensiteit van 342 exx/h op en 60 soorten. Bij dit soort

getallen zien we maar af van het plaatsen van grafieken. Een historie van beide telposten is terug te vinden in het voorjaarsverslag van 2020.

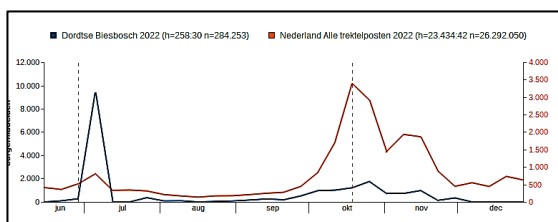
2.3 De DB en de landelijke trek

Overzicht Nederlandse najaarstrek 2022
(aantallen). Bron: trektellen.nl

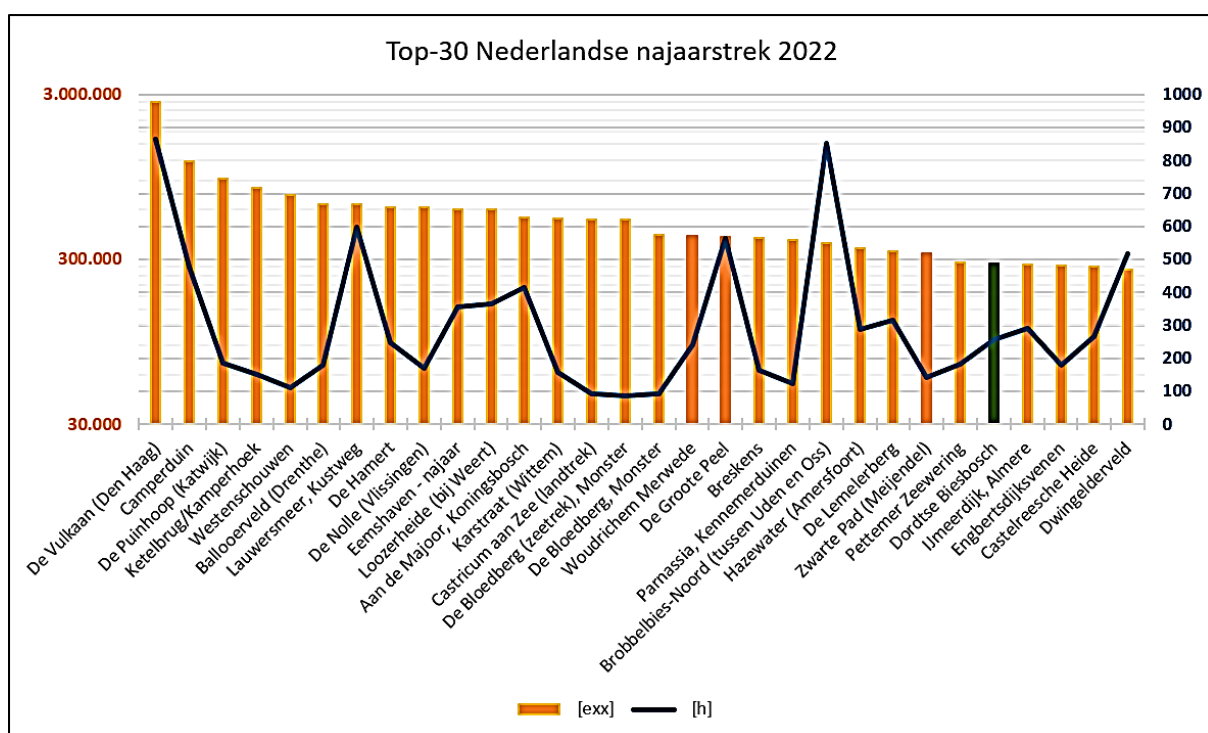
Hoewel het voor de telpost niet eens een slecht najaar is geweest, heeft de DB niet veel van de landelijke trek meegekregen: 1,08%. Het is weer eens de Noordzeekust die domineert. Enfin, het is in ieder geval meer dan de 0,6% van 2021. Daarmee staat de DB staat dit najaar met zijn 26^e plek in de top-30 niet op zijn gebruikelijke plaats rond de 18^e. De combo-grafiek laat

zien dat de DB in juli een zeer hoge intensiteit telt, alweer door die gierzwaluwen. Maar in oktober-november – de gebruikelijke topmaanden – blijft de intensiteit ver achter bij de landelijke.

De DB vergeleken met NL. Bron: trektellen.nl

Soms heeft de DB dan landelijk gezien voor specifieke soorten nog wel wat extra betekenis, maar dat is dit najaar nauwelijks aan de orde. Afgezien van 69% van alle landelijk doorgetrokken Gierzwaluwen, 35% van de Kleine Karekieten en 21% van de Zwarte Zwanen, blijven de meeste soorten onder 6% van de landelijke trek hangen. Nou ja, 100% van alle Bahamapijlstaarten dan. Het onderstreept dat 2022 voor de telpost wel een aardig, maar geen spectaculair najaar was.

3. Overzicht soorten en soortgroepen

De telling van 2022 wordt per soortgroep vergeleken met het gemiddelde over de jaren 2003-2022. De individuele soorten zijn aangegeven in de soortgroeptabel waarmee elke paragraaf start. De kopregels van de tabellen spreken voor zich.

Na elke tabel volgt, indien nuttig en mogelijk, een korte beschouwing.

Als 2022 het beste jaar ooit is voor een soort, is die in de laatste kolom geel gemarkeerd. Als dit 'topjaar' gedeeld is met één of meer andere jaren, is de markering mintgroen.

Beste najaar ooit	Gedeeld topnajaar
-------------------	-------------------

Het 4e hoofdstuk vat een en ander samen, geeft wat interpretaties en meldt de *najaarsdagrecords* van 2022.

Ganzen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Rosse Fluiteend	0	0,1	0%	111%	1	1 (2018)
Rotgans	14	0,9	1647%		17	14 (2022)
Branta-gans spec.	0	0,1	0%		2	2 (2020)
Grote Canadese Gans	86	24	354%		486	129 (2018)
Brandgans	349	2.465	14%		49.304	6.598 (2012)
gans spec.	116	82	142%		1.630	680 (2019)
Soepgans	0	0,4	0%		8	8 (2020)
Kleine Canadese Gans	0	0,2	0%		4	4 (2010)
Sneeuwvangs	0	0,1	0%		1	1 (2006)
Grauwe Gans	3.159	3.592	88%		71.846	8.111 (2009)
rietgans spec.	0	15	0%		309	97 (2005)
Kleine Rietgans	0	8	0%		153	49 (2014)
Toendrarietgans	1.687	391	431%		7.825	1.333 (2018)
Kolgans	9.905	7.263	136%		145.250	33.897 (2010)
Dwerggans	0	0,1	0%		2	1 (2017)

De grote verrassing in deze groep zijn de 14 Rotganzen die op 2 juli roepend langskomen, Nooit zagen we er zoveel op de telpost. De Toendrarietgans en de Grote Canadese Gans doen het goed dit najaar, de Kolgans komt ook over zijn gemiddelde, evenals de gans spec, d.w.z. de ganzen die erg ver weg passeren of bij slechte zichtomstandigheden worden waargenomen. De Grauwe Gans komt nog aardig ver,

maar bij deze soort zijn we zeer terughoudend om de status 'trekvoegel' toe te kennen vanwege het vele lokale verkeer van deze gans. Alleen (zeer) hoog en strak vliegende Grauwe Ganzen tellen we. De Brandgans blijft ver achter; Sneeuwvangs, Kleine Rietgans en Dwerggans zien we dit najaar weer eens niet, maar de hele groep doet het toch net bovengemiddeld.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Zwanen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Zwarte Zwaan	6	1,2	522%	42%	23	6 (2022)
Knobbelzwaan	16	17	92%		348	79 (2017)
Kleine Zwaan	13	67	19%		1.335	274 (2010)
Wilde Zwaan	2	3,8	53%		76	21 (2019)

En ja hoor, de exoot Zwarte Zwaan waarvoor we al het landelijke voorjaarsdagrecord houden, zet dit najaar een tandje bij en maakt ons samen met andere telposten ook landelijk najaarsdagrecordhouder met 4 exx – voor de DB het beste najaar ooit met 6 exx. De Kleine en Wilde Zwaan volgen de afnemende trend van afgelopen jaren, en we zouden die 13 Kleine Zwanen bijna nog gemist hebben ook. Hans krijgt ze nog net ver weg op de foto.

De Kleine Zwanen van 4 november

Jaar- en zomereenden

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Nijlgans	149	64	232%	116%	1.282	183 (2020)
Bergeend	37	33	111%		664	85 (2019)
Casarca	29	5,5	532%		109	29 (2022)
Zomertaling	0	1,6	0%		32	17 (2006)
Slobeend	183	106	172%		2.124	394 (2018)
Krakeend	21	190	11%		3.793	501 (2007)
Smient	697	762	91%		15.245	2.213 (2014)
Wilde Eend	50	114	44%		2.278	383 (2009)
Bahamapijlstaart	1	0	2000%		1	1 (2022)
Pijlstaart	627	159	395%		3.177	627 (2022)
Wintertaling	171	172	99%		3.444	1.710 (2017)
Krooneend	0	0,2	0%		3	3 (2012)
Tafeleend	0	6,6	0%		131	31 (2012)

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Witoogeend	0	0,1	0%		1	1 (2021)
Kuifeend	16	87	18%		1.746	236 (2021)
Topper	0	0	0%		1	1 (2021)

Slobeend en Pijlstaart passeren bovengemiddeld. Het vorige beste jaar van de Pijlstaart was 2017 met 349 exx. Van de 29 Casarca's die aldus hun beste passage over de DB ooit doen, komen er 23 tegelijk op 10 september, een najaarsdagrecord natuurlijk. Verder schommelt alles zo'n beetje om het gemiddelde behalve

de weinige Wilde en Kuifeenden, en uiteraard de soorten die we toch al niet zo vaak zien. Tja, een Bahamapijlstaart is dan wel bijzonder. Arjan en Hans zijn de gelukkigen op 21 september. Enfin, de hele groep komt net boven het langjarig gemiddelde uit.

Wintereenden

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Eider	0	1,0	0%	65%	20	20 (2003)
IJseend	0	0,1	0%		1	1 (2020)
Brilduiker	11	13	82%		268	47 (2019)
Nonnetje	0	0,2	0%		4	(2020)
Grote Zaagbek	6	11	57%		211	73 (2010)
Middelste Zaagbek	0	0,9	0%		17	4 (2004)

Deze groep schittert vooral door bijna-afwezigheid als TP-vogel en gevoelsmatig erg late aankomst. Grote Zaagbek zien we al bijna helemaal

niet op de rivier en van de 6 exx is het hoogtepunt een opvallend trekkend groepje van uitsluitend vrouwtjes op 14 november.

Duikers en Futen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Roodkeelduiker	0	0,2	0%	155%	3	2 (2011)
Parelduiker	0	0,2	0%		3	1 (2009)
IJsduiker	0	0,1	0%		1	1 (2008)
Roodhalsfuut	0	0,1	0%		1	1 (2010)
Dodaars	1	0,4	250%		8	4 (2017)
Fuut	9	5,6	161%		112	17 (2018)
Geoorde Fuut	0	0,1	0%		1	(2020)

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Negen Futen en een Dodaars stuwen deze groep tot grote hoogte dit najaar.

Tja, wie het kleine niet eert

Reigerachtigen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
flamingo spec.	0	0,1	0%	79%	1	1 (2012)
Zwarte Ooievaar	2	0,6	364%		11	3 (2007)
Ooievaar	4	17	24%		337	129 (2014)
Rode Ibis	0	0,1	0%		1	(2020)
Zwarte Ibis	0	0,1	0%		2	1 (2018)
Lepelaar	401	175	229%		3.495	459 (2018)
Roerdomp	0	0,2	0%		3	1 (2014)
Kwak	0	0,1	0%		1	1 (2017)
Koereiger	5	2,6	192%		52	15 (2020)
Blauwe Reiger	59	243	24%		4.868	963 (2011)
Purperreiger	242	359	67%		7.187	983 (2014)
Grote Zilverreiger	143	118	122%		2.350	265 (2011)
reiger (Ardea) spec.	0	0,3	0%		6	6 (2016)
Kleine Zilverreiger	15	12	123%		244	42 (2020)
Jan-van-gent	0	0,1	0%		1	1 (2005)
Aalscholver	3.813	5.018	76%		100.356	15.443 (2012)

Purperreiger, Aalscholver en vooral Blauwe Reiger laten dit jaar de DB veelal links liggen. Avondtellingen in de laatste week van augustus leveren dan wel wat Purperreigers op, maar niet in de mate die we gewoon zijn geworden. Maar het is wel beter dan de schamele 30 exx van 2021. Indrukwekkend bij deze avondtellingen is de passage van een compacte groep van 36 Koereigers, die we in eerste instantie als trekvogels opvatten, maar na 3 avonden van hetzelfde toch maar als slaaptrekkers – en dus TP – vogels noteren. Voor het eerst sinds 2014 mogen we ons weer eens verheugen in Zwarte Ooievaars, twee op één dag maar liefst. Na melding door Nijs vanaf de telpost, zijn ze door veel plaatselijke vogelaars nog weer in of bij de

Louisapolder teruggezien. Dat maakt het dan voor iedereen een leuke dag. In acht dagen tijd in september vestigt de Lepelaar twee nieuwe najaarsdagrecords (was 72 exx in 2016, wordt 73, en vervolgens 106 exx).

De Zwarte Ooievaars van 2 september 2022

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

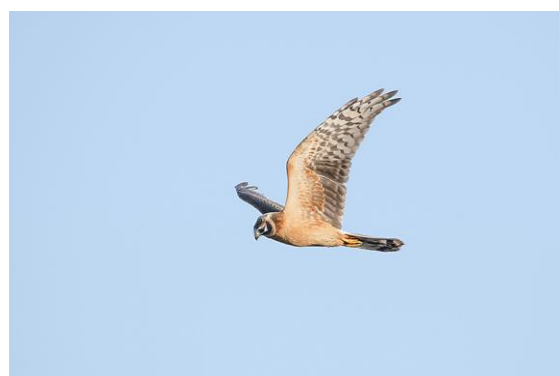
Verslag najaarstellingen 2022

Roofvogels ex valken

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Visarend	14	11	133%	93%	210	29 (2010)
Grijze Wouw	0	0,1	0%		1	1 (2018)
Wespendief	12	4,6	261%		92	12 (2022)
Slangenarend	0	0,1	0%		1	1 (2017)
Sperwer	136	117	117%		2.334	315 (2011)
Havik	5	2,1	244%		41	6 (2011)
Bruine Kiekendief	31	26	118%		525	54 (2010)
Blauwe Kiekendief	10	7,1	141%		142	25 (2011)
Steppekiekendief	1	0,3	400%		5	2 (2015)
Blauwe/Grauwe/Step- pekiekendief	0	0,1	0%		1	1 (2018)
Grauwe Kiekendief	0	0,1	0%		2	1 (2009)
Rode Wouw	1	2,4	43%		47	7 (2018)
Zwarte Wouw	0	0,1	0%		1	1 (2016)
Zeearend	3	0,7	429%		14	3 (2022)
Ruigpootbuizerd	0	0,8	0%		16	6 (2011)
Buizerd	62	125	50%		2.492	630 (2011)

Deze groep haalt het langjarig gemiddelde niet, en dat is vooral gevolg van het uitblijven van Buizerdtrek. Maar verder is het in deze groep wel weer een feestje dat de droefenis van 2020 (82%) en 2021 (73%) snel doet vergeten. Visarend, Wespendief (beste jaar), Sperwer, Havik en Zeearend overtreffen zelfs 'ons toproofvogel-najaar' 2019, en de Blauwe Kiekendief evenaart het. Voor het eerst sinds 2015 passeert er weer eens een onmiskenbare adulte vrouw Steppekiekendief. Nijs ziet de vogel op 29 oktober vroeg in de middag relatief hoog over de Nieuwe Merwedeweg aankomen en dan haar weg vervolgen over de gelijknamige rivier. Hans is dan tot zijn spijt net een half uurtje weg.

Daar staat wel tegenover dat *hij* als enige de enige Rode Wouw van dit seizoen op 23 september heeft gezien en prachtig op de plaat gezet (zie pagina 1)

.... en voor de Steppekiek moeten we het dan maar doen met een archieffoto – uiteraard van Hans.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Rallen en Kraanvogels

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Waterral	0	0,2	0%	0%	3	3 (2018)
Porseleinhoen	0	0,2	0%		3	2 (2021)
Kraanvogel	0	0,1	0%		2	2 (2007)

In 2021 was deze groep met 2 (!) Porseleinhoenders dé najaarstopper. Dit jaar is geen migratie-activiteit waargenomen. Trekkende waterrallen zijn sowieso niet te onderscheiden

van de vele roepende TP vogels, dus daar kunnen we in feite niets mee. Tja je kunt niet altijd alles hebben.

Steltlopers plevierachtigen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Scholekster	14	180	8%	34%	3.591	665 (2010)
Kluut	0	0,4	0%		7	3 (2018)
Kievit	2.356	7.782	30%		155.640	24.773 (2012)
Goudplevier	417	153	272%		3.061	520 (2017)
Zilverplevier	4	6,9	58%		137	36 (2018)
Bontbekplevier	7	9,0	78%		179	29 (2015)
Kleine Plevier	0	0,9	0%		17	12 (2006)
Morinelplevier	0	0,3	0%		6	2 (2011)

Deze groep beweegt zich rond het lage gemiddelde waaraan we de laatste jaren gewend zijn geraakt. Dat heeft natuurlijk alles te maken met het uitblijven van Kievitentrek, dit jaar nog niet eens 10% van topjaar 2012. Van de aardige Goudplevierentrek komt de grootste groep van 125 exx op 19 oktober aan Hans voorbij, gevolgd door 78 exx in de middag van 5 november. Hans is dan om 12:00 naar huis gegaan,

Nijs zou nog 'even' blijven; het wordt halfvier. Die 5^e november is trouwens een mooie dag met 43 soorten, waaronder Klapekster en Blauwe Kiekendief. Op 15 november volgen nog eens 64 Goudplevierentrek, op andere data zijn de aantallen lager dan 30 exx.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Steltlopers algemeen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Regenwulp	74	22	330%	154%	448	74 (2022)
Wulp	20	54	37%		1.079	268 (2010)
Rosse Grutto	0	3,1	0%		62	49 (2003)
Grutto	125	58	217%		1.152	297 (2010)
Steenloper	0	0,4	0%		7	6 (2018)
Kanoet	0	0,2	0%		3	1 (2015)
Kemphaan	50	64	78%		1.276	263 (2015)
steltloper spec.	21	3,0	700%		60	21 (2022)
Krombekstrandloper	0	0,2	0%		4	2 (2018)
Drieteenstrandloper	1	0,2	500%		4	3 (2010)
Bonte Strandloper	37	21	173%		427	114 (2014)
Kleine Strandloper	0	0,9	0%		18	13 (2014)
Blonde Ruiter	0	0,1	0%		2	1 (2013)
Houtsnip	0	0,2	0%		3	1 (2008)
Bokje	0	0,3	0%		6	3 (2013)
Watersnip	483	299	161%		5.983	557 (2018)

Voor het eerst sinds jaren ontstijgt deze groep de malaise van 2019 (93%) en 2021 (91%), en overtreft ook 2020 met zijn 129% van het langjarig gemiddelde. Regenwulp, en vooral Grutto en Watersnip hebben hierin het grootste aandeel. En ja, ook steltloper spec, maar dat is dan weer niet iets om erg blij mee te zijn: ofwel het

is brevet van onvermogen ofwel getuige van slecht weer of verre vlucht. Dit jaar wordt voor het eerst sinds 2010 weer een Drieteenstrandloper gezien, de 4^e najaarsvogel voor de DB. Het beestje passeert vroeg in de morgen van 4 september roepend laag over de Tongplaat en Sander is er getuige van.

125 Grutto's in het najaar is voor de DB echt veel: het wordt maar 4x overtroffen

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Steltlopers ruiterachtigen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Oeverloper	9	14	62%	179%	289	63 (2018)
Witgat	70	26	268%		522	71 (2018)
Tureluur	28	20	139%		403	134 (2007)
Bosruiter	3	3,5	87%		69	24 (2015)
Zwarte Ruiter	6	3,2	188%		64	12 (2013)
Groenpootruiter	60	31	193%		623	225 (2013)

Deze groep steltlopers passeert sinds 2018 elk najaar bovengemiddeld. In 2020 en 2021 was het wel op het nippertje, maar dit najaar gaat het weer prima. Opvallend is daarbij – ook voor het gevoel – de Witgat, die aan het beste jaar ooit nadert. Ook de Tureluur komt na twee zeer magere najaren weer een beetje bij. Hetzelfde geldt voor Zwarte en Groenpootruiter. Opval-

lend is dat we dit najaar slechts weinig Oeverlopers noteren. Het zou kunnen zijn dat dit aan het tellen ligt: de HDP van het beestje loopt ongeveer van eind juli tot eind augustus, precies de tropisch warme periode waarin het enthousiasme om te tellen zacht gezegd suboptimaal is, nog afgezien van de persoonlijke omstandigheden.

Najaar 2022 tellen we weer wat meer Tureluurs, die op trek vaak even bij de Tongplaat pauzeren

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Meeuwen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Kokmeeuw	2.685	1.746	154%	138%	34.922	4.972 (2021)
Dwergmeeuw	0	0,5	0%		9	2 (2020)
Zwartkopmeeuw	14	3,6	394%		71	25 (2019)
Stormmeeuw	9	98	9%		1.965	341 (2012)
Grote Mantelmeeuw	24	31	78%		618	90 (2021)
Zilvermeeuw	70	51	139%		1.010	137 (2006)
Pontische Meeuw	0	0,9	0%		18	7 (2020)
Geelpootmeeuw	8	2,8	286%		56	13 (2020)
Kleine Mantelmeeuw	62	149	42%		2.985	530 (2003)

De nog steeds bovengemiddelde passage is tegenover de drie voorgaande jaren ruwweg gehalveerd. Dit zit vooral bij de Kokmeeuw en de Kleine Mantelmeeuw, de voor deze groep dominante soorten. Bij de laatste is dit extreme voortzetting van een recentere trend, bij de Kokmeeuw juist onderbreking van een in 2019-2021 stijgende trend. De grote meeuwen kun je met enige goede wil stabiel noemen. De op

de DB jaarlijks zeer variabele Stormmeeuwen-trek bereikt in 2022 het nieuwste dieptepunt. De Zwartkopmeeuw scoort met 14 exx zeer bovengemiddeld, gevolg van het vrijwel ontbreken van deze soort in de tellingen tot 2016. Dat lijkt dan weer gevolg van het sinds 2017 eerder starten van de najaarstellingen, want na juni kun je deze soort – met soms een zeldzame uitzondering – als doortrekker wel vergeten.

Sterns

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Lachstern	0	0,1	0%	7%	1	1 (2017)
Reuzenstern	0	0,2	0%		4	1 (2018)
Grote Stern	1	0,8	125%		16	9 (2017)
Dwergstern	0	0,4	0%		8	4 (2017)
Visdief	10	184	5%		3.684	1.420 (2019)
Noordse Stern	1	0,1	1000%		2	1 (2022)
Noordse Stern/Visdief	0	0,1	0%		1	1 (2018)
Witwangstern	0	0,3	0%		6	6 (2020)
Witvleugelstern	0	0,1	0%		2	1 (2020)
Zwarte Stern	2	22	9%		438	157 (2018)

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Droefenis bij de Sterns. In 2019 passeren ze nog op 655% van het langjarig gemiddelde, in 2020 op 26% en in 2021 op 108%. Een Grote en een Noordse Stern fleuren het gebeuren wat op. De Visdief, gangmaker in deze groep, schittert door bijna-afwezigheid in de tellingen na 1.420, resp. 29 en 236 exx in 2019-2021. Een mogelijke verklaring geeft de lamlendige ochtendtrek in het hete augustus. Dat is fnuikend voor de motivatie om tot 's middags te blijven.

Dus midden in de HDP van deze soort die meest in de middag en de avond trekt, is er dan niemand op de telpost. En dan zie je de Visdieven dus de ene morgen nog volop foerageren op de Nieuwe Merwede zonder enige indicatie van trekgedrag, en de volgende dag zie je er letterlijk niet één meer. Ook Zwarte Sterns – toch al geen uitblinkers op de DB – missen we bijna allemaal.

Jagers

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Middelste Jager	0	0,1	0%	0%	1	1 (2015)
Kleine Jager	0	0,3	0%		6	3 (2017)

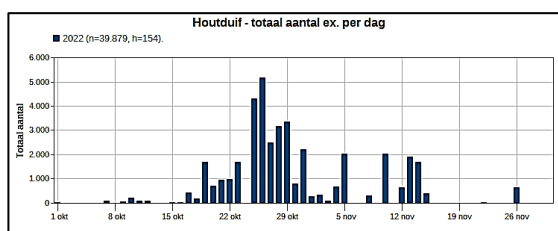
Dat deze soorten ontbreken verrast natuurlijk niemand.

Duiven

Soort	Najaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. ge- middelde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Holenduif	305	133	229%	246%	2.658	350 (2021)
Houtduif	39.916	16.202	246%		324.048	39.916 (2022)
Zomertortel	0	0,3	0%		5	2 (2007)
Turkse Tortel	9	9,5	95%		190	33 (2008)

De Houtduif is dit seizoen wel de grote bonus voor de tellers. Hoe de trek verder moge zijn, zij vliegen. Zonder ook maar een dagrecord bij de eerste zes te bereiken, wordt 2022 het beste najaar ooit voor deze soort. Vanaf 19 oktober tot 5 november blijven ze maar komen, ochtend na ochtend, met nog een forse nasleep in de 2^e decade van november. Het speelt zich meestal in ruim anderhalf uur af, van 8:30 tot 10:00 uur, op allerlei hoogten en trekrichtingen.

In de laatste week van oktober gaat het veel langer door, met bijvoorbeeld nog ca. 1.000 exx tussen 10:30 en 12:00 uur. Een grafiekje brengt de trek van deze mooie vogel aardig in beeld.

Houtduiventrek in oktober-november 2022.

Bron: trektellen.nl

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Koekoeken

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Koekoek	3	1,4	214%	214%	28	5 (2015)

Na 2 Koekoeken in 2019, 0 in 2020 en 2 in 2021 beleeft deze soort in 2022 een 'topjaar'!

Uilen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Velduil	0	0,2	0%	0%	4	2 (2005)

Misschien zien we er ooit nog eens een.

Spechtachtigen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Draaihals	0	0,1	0%	126%	1	1 (2008)
Kleine Bonte Specht	0	0,6	0%		12	2 (2014)
Grote Bonte Specht	47	35	136%		691	127 (2010)
Zwarte Specht	0	0,2	0%		3	1 (2015)
Groene Specht	0	0,4	0%		7	2 (2016)
Boomklever	0	0,7	0%		14	5 (2010)
Boomkruiper	1	1,7	59%		34	7 (2015)

De min of meer gebruikelijke Boomkruiper en een 'heleboel' Grote Bonte Spechten brengen deze groep naar ruim bovengemiddeld. De specialtjes ontbreken dit najaar ten enenmale.

*Zó zien we ze vaak overkomen,
recht over de telpost*

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Valken

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Torenvalk	16	14	113%	99%	284	38 (2010)
Roodpootvalk	0	0,7	0%		13	4 (2011)
Smelleken	6	9,0	67%		180	27 (2010)
Boomvalk	9	8,9	102%		177	24 (2010)
Slechtvalk	7	6,6	106%		132	19 (2018)
valk spec.	1	0,1	1000%		2	1 (2022)

Torenvalk, Boomvalk en Slechtvalk doen het dit najaar best aardig, Smelleken blijft achter. Tijdens de EuroBirdwatch Day op 1 oktober zien de vele aanwezigen kans om voor de tweede

keer in de historie van de telpost een valk *niet* te determineren en derhalve als valk spec. te bestempelen. De hele groep blijft net beneden-gemiddeld, maar vliegt toch beter dan in 2021.

Parkieten

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Halsbandparkiet	21	1,5	1448%	1448%	29	21 (2022)

Na 1 Halsbandparkiet in 2013 en 7 in 2018 zijn er dit najaar ineens 21 van deze fraaie groene

exoten op 2 oktoberdagen. Meteen het beste najaar ooit voor deze soort natuurlijk.

Kraaiachtigen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Klaapekster	1	0,6	167%	65%	12	2 (2019)
Wielewaal	0	0,3	0%		6	3 (2008)
Gaai	35	464	8%		9.287	2.549 (2021)
Ekster	16	25	65%		494	69 (2019)
Kauw	683	1.050	65%		20.992	3.934 (2012)
Roek	6	6,7	90%		133	28 (2021)
Zwarte Kraai	366	147	250%		2.932	440 (2018)
Raaf	0	0,1	0%		1	1 (2013)
Pestvogel	0	0,9	0%		17	10 (2010)

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

We missen dit jaar een gaaieninvasie zoals die er in 2019 en 2021 was. Daarmee valt de groep terug naar benedengemiddeld. Het valt op dat de Kauw en de Roek dit keer ook behoorlijk achterblijven. Op 5 november worden Hans en Nijs verrast door een Klapekster. Hans had al eerder vermoed er een glimp van op te vangen, en opeens komt de vogel mooi dichtbij zitten. Het is de enige waarneming van deze soort dit najaar, zoals gebruikelijk.

Klapekster, archieffoto 2016

Mezen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Zwarte Mees	0	564	0%	48%	11.280	2.968 (2012)
Matkop	7	4,8	147%		95	13 (2019)
Pimpelmees	1.053	1.667	63%		33.345	9.195 (2010)
Koolmees	236	500	47%		9.995	2.273 (2012)
Buidelmees	1	1,9	53%		38	5 (2018)
Staartmees	108	186	58%		3.724	1.000 (2008)
Witkopstaartmees	0	1,0	0%		20	20 (2010)
Baardman	11	48	23%		950	221 (2014)

De mezen blijven dit najaar behoorlijk achter. Dispersie van juveniele Pimpelmezen in de zomer, zoals in voorgaande jaren waargenomen, is er dit jaar kennelijk niet. In oktober zijn de gebruikelijke grotere groepen schaars. Net als vorig jaar is er op de EuroBirdwatch Day een

Buidelmees, wat de feestvreugde natuurlijk aanzienlijk verhoogt. Na enkele jaren waarin de Baardman zijn gemiddelde (ruim) haalt, is het dit najaar dunnetjes. Trekkende Matkoppen zijn er wat meer dan gebruikelijk, zoals altijd lastig te onderscheiden van TP-exemplaren.

Leeuweriken

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Boomleeuwerik	38	42	91%	115%	835	176 (2008)
Veldleeuwerik	7.310	6.360	115%		127.206	24.938 (2012)
Strandleeuwerik	0	0,2	0%		3	2 (2012)

Weinig nieuws bij deze soortgroep. Netjes bovengemiddeld, maar dat is het dan ook. De Veldleeuweriken zijn erg verbrokkeld verspreid over de gebruikelijke HDP.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

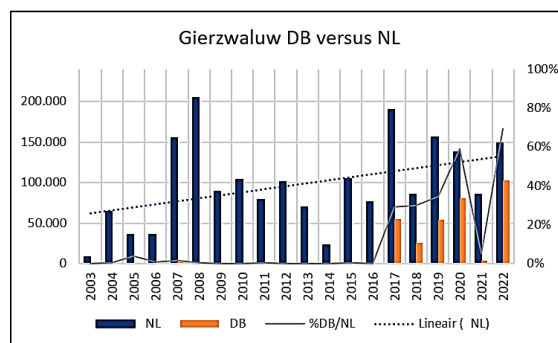
Zwaluwen

Soort	Najaar 2022	Gemiddelde 2003-2022	2022 t.o.v. gemiddelde	Groep 2022 t.o.v. gemiddelde	Najaar 2003-2022	Maximum in jaar
Gierzwaluw	103.342	16.505	626%	393%	330.104	103.342 (2022)
Oeverzwaluw	617	6.991	9%		139.827	97.884 (2019)
Boerenzwaluw	4.811	3.756	128%		75.118	13.077 (2018)
Boeren- x Huiszwaluw	0	0,7	0%		13	13 (2019)
Huiszwaluw	1.224	716	171%		14.319	3.580 (2018)

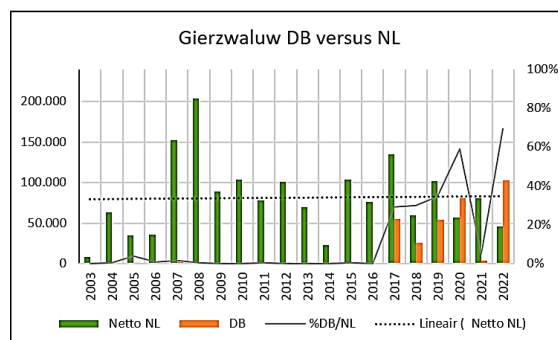
We zien in 2022 best veel Boeren- en Huiszwaluwen passeren, de laatste altijd lastig een trekstatus toe te kennen vanwege de vele TP-exemplaren die uitgebreide strooptochten ondernemen. Het is ons kennelijk toch weer gelukt. De Oeverzwaluw komt niet eens op 10% van zijn gemiddelde na de ruim 97.000 exx van 2019, de 13.000 van 2020 en de ruim 5.000 exx van 2021. Hoe? Wat? Waarom? We hebben geen idee. Hét *pièce de résistance* van 2022 blijft natuurlijk de extreme Gierzwaluwentrek met 102.720 exx van 7 juli. Die dag telt Nijs – helaas in zijn eentje – 103.207 vogels van alle soorten, waarmee het dé topdag voor de telpost wordt, gevolgd door de 102.694 exx van 30 januari 2010 en de 101.356 van 2 oktober 2007.

Er is heel wat afgediscussieerd over die Gierzwaluwen, en in feite is het onmogelijk om te bevestigen of te ontkennen of dit nu echte trek is geweest of een *extended* lokale verplaatsing binnen Nederland. Voor nu voegen we twee plaatjes toe, waaruit je met iets meer vertrouwen zou *kunnen* afleiden dat 7 juli toch trek is geweest. Deze grafiekjes presenteren de **bruto** (blauwe staafjes) en **netto** (groene staafjes) Nederlandse Gierzwaluwentrek van 2003-2022 met daarnaast de *DB-bijdrage* daarin (oranje staafjes). De redenering is nu: wanneer die zwaluwen van 7 juli niet geteld zouden zijn, zou de *netto* Nederlandse Gierzwaluwentrek dit

jaar wel heel magertjes zijn blijven steken op ca. 45.000 exx bij een langjarig gemiddelde van ca. 81.000 exx en uitersten van ca. 8.000 - 204.000 exx. Dat gemiddelde wordt ook gehaald in 2021 als de DB nauwelijks Gierzwaluwen telt. Het onderste grafiekje laat dat netto NL-resultaat zien. Daarmee is nog steeds geen definitief uitsluitsel gegeven: alles blijft enerzijds mogelijk, maar anderzijds ook onmogelijk met zekerheid vast te stellen of uit te sluiten.

Gierzwaluw najaar 2022 NL **bruto** versus DB

Gierzwaluw najaar 2022 NL **netto** versus DB

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Kleine zangers

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Fitis	5	1,5	345%	57%	29	11 (2021)
Tjiftjaf	89	50	179%		996	135 (2021)
Tjiftjaf/Fitis	1	15	7%		307	64 (2010)
Bladkoning	0	0,7	0%		14	5 (2017)
Rietzanger	0	0,1	0%		2	1 (2021)
Kleine Karekiet	13	2,3	565%		46	13 (2022)
Spotvogel	0	0,1	0%		2	2 (2018)
Snor	0	0,2	0%		4	2 (2021)
Zwartkop	2	3,5	57%		70	15 (2010)
Tuinfluiter	0	0,5	0%		10	8 (2021)
Braamsluiper	1	0,1	1000%		2	1 (2022)
Grasmus	0	0,4	0%		7	2 (2021)
Vuurgoudhaan	4	6,5	62%		129	19 (2020)
Goudhaan	3	124	2%		2.476	693 (2010)
Winterkoning	0	1,5	0%		30	22 (2017)

In deze groep valt meteen het zo goed als geheel ontbreken van de Goudhaan op. De bovengemiddelde Fitis, Tjiftjaf en vooral Kleine Karekiet kunnen het gemis van deze gebruikelijke groepsgangmaker in het geheel niet goed-

maken. Vaak telt deze groep wel leuke verrassingen. Dat zit er in 2022 niet echt in. Gelukkig is er dan nog die ene Braamsluiper, de 2^e in de telposthistorie na zijn najaarsdebuut in 2021.

Spreeuwen

Soort	Najaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Spreeuw	29.724	34.606	86%	86%	692.121	84.662 (2011)

Bijna dezelfde tekst maar als vorig jaar. De Spreeuw is – ondanks een lichte verbetering in 2019, 2020 en ook nu – de scherpe daling vanaf 2014 nog steeds niet te boven.

Zie het artikel over de Spreeuw in Deel IIB van de soortanalysen voor de telpost (www.stam-solve.nl/vogeltrek).

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Lijsters

Soort	Najaar 2022	Gemiddelde 2003-2022	2022 t.o.v. gemiddelde	Groep 2022 t.o.v. gemiddelde	Najaar 2003-2022	Maximum in jaar
Beflijster	28	12	242%	93%	231	41 (2018)
Merel	337	311	108%		6.229	1.083 (2019)
Kramsvogel	2.626	5.707	46%		114.132	19.468 (2010)
Koperwiek	23.318	25.442	92%		508.849	66.125 (2007)
Zanglijster	7.100	4.359	163%		87.179	13.773 (2007)
lijster spec.	5	0	2000%		5	5 (2022)
Grote Lijster	48	43	112%		854	107 (2011)

De Beflijster doet het dit jaar weer aanzienlijk beter dan de 3 voorafgaande jaren. De Merel valt weliswaar terug ten opzichte van 2019 en 2020, maar blijft toch boven zijn gemiddelde. De Koperwiek trekt niet exorbitant langs, maar doet het nog aardig, zeker in vergelijking met 2019 en 2021. Naar Kramsvogels wordt vele teldagen tevergeefs uitgezien, en als ze dan ten langen leste, vooral in november, toch nog ko-

men, is het nog niet eens de helft van het gemiddelde. Gelukkig zijn er dan de Grote Lijster en vooral de Zanglijster, die af en toe voor aangename verrassingen zorgen, met fantastisch mooie groepen op de EuroBirdwatch Day, 1 oktober en nog eens op 10 oktober. Iemand vond het nodig dit jaar de lijster spec. te introduceren, die dan natuurlijk meteen zijn beste jaar ooit heeft. Tja ...

Lijsterachtigen overig

Soort	Na-jaar 2022	Gemiddelde 2003-2022	2022 t.o.v. gemiddelde	Groep 2022 t.o.v. gemiddelde	Najaar 2003-2022	Maximum in jaar
Roodborst	1	1,0	100%	136%	20	5 (2015)
Bonte Vliegenvanger	1	0,2	667%		3	2 (2020)
Grauwe Vliegenvanger	0	0,2	0%		4	2 (2005)
Zwarte Roodstaart	0	0,2	0%		3	1 (2020)
Gekraagde Roodstaart	0	0,8	0%		16	4 (2003)
Paapje	0	0,8	0%		16	3 (2008)
Roodborsttapuit	4	0,7	571%		14	4 (2022)
Tapuit	1	1,4	74%		27	4 (2006)

Met slechts enkele vogels komt deze groep boven zijn langjarig gemiddelde uit. Dat geeft aan hoe weinig we deze soorten normaliter zien

passeren. Onze telpost is daar niet de goede locatie voor. De vier Roodborsttapuiten zijn de meeste ooit in één najaar geteld.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Mussen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Huismus	0	1,2	0%	26%	23	7 (2021)
Ringmus	36	201	18%		4.025	634 (2012)
Heggenmus	31	51	61%		1.017	122 (2005)

De dalende trend bij de Ringmus en Heggenmus zet zich onverdroten voort en dat we geen Huismussen hebben gezien zal niemand verbazen.

Het groepsgemiddelde blijft derhalve ook nog steeds dalen: van 62% in 2019 via 45% en 57% naar 26% dit najaar.

Kwikstaarten

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Gele Kwikstaart	41	130	31%	40%	2.606	449 (2018)
Grote Gele Kwikstaart	13	34	38%		681	56 (2017)
witte kwikstaart spec.	0	0,1	0%		2	2 (2018)
Witte Kwikstaart	114	250	46%		5.009	460 (2012)

In 2021 spraken we de hoop uit dat de Kwikstaarten nu hopelijk en voorbijgaand wel hun dieptepunt hadden bereikt. Het kan nog erger blijkt nu: 114% – 93% – 75% – 40% vanaf 2019. Daarmee nadert deze soortgroep met 168 exx

het aanzien van de ‘rampjaren’ 2015 (146 exx totaal) en 2016 (198 exx). Vaak haalt de Witte Kwikstaart deze groep nog wel aardig op, maar ook dat zit er in 2022 niet in. Mogelijk speelt de relatief warme september hierin de hoofdrol?

... maar het blijft toch wel een sierlijk vogeltje. Archiefphoto Nijs Stam

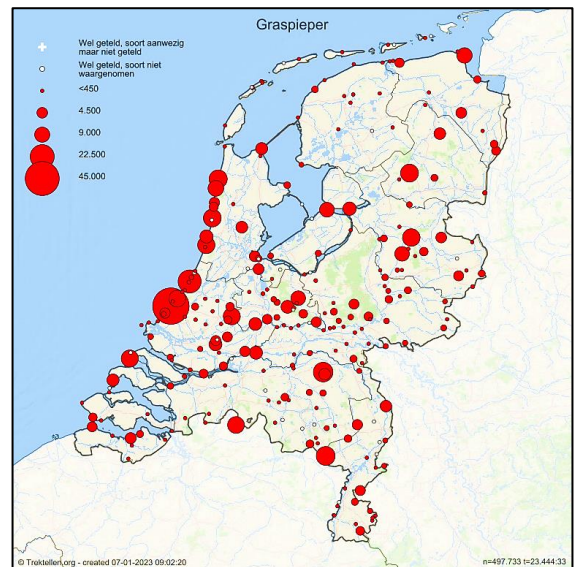
Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Piepers

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Grote Pieper	0	0,4	0%	60%	8	2 (2020)
Duinpieper	0	0,2	0%		3	1 (2003)
Graspieper	2.592	4.341	60%		86.823	10.352 (2012)
Boompieper	17	25	67%		506	72 (2018)
Siberische B/Boompieper.	2	0	2000%		2	2 (2022)
Siberische Boompieper	2	0	2000%		2	2 (2022)
Roodkeelpieper	0	0,1	0%		1	1 (2009)
Waterpieper	4	22	19%		430	52 (2008)
Waterpieper/Oever- pieper	0	0,4	0%		8	3 (2019)
Oeverpieper	0	0,3	0%		6	2 (2016)

Ook bij deze groep is het enthousiasme om de Dordtse Biesbosch als trekroute te kiezen niet groot. De Tongplaat is voor deze soorten sowieso al geen optimale locatie en de trek is dit najaar erg verspreid, maar domineert toch zoals gewoonlijk langs de Noordzeekust. Graspieper en Boompieper komen ongeveer op 2/3 van hun langjarig gemiddelde. Desondanks is er in deze groep wel leuk nieuws te melden. Dankzij geluidsopnamen van Jos en Bas kunnen dit jaar 2 zekere – en 2 niet geheel zekere – Siberische Boompiepers worden bijgeschreven als nieuwe telpostsoort.

Graspiepertrek najaar 2022. Bron: trektellen.nl

Vink en Keep

Soort	Najaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. ge- middelde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Vink	26.036	33.034	79%	77%	660.680	94.102 (2012)
Vink/Keep	84	722	12%		14.433	7.903 (2020)
Keep	779	1.234	63%		24.680	9.444 (2021)

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

De Vink doet het dit jaar niet eens zo slecht en overstijgt nog steeds de seizoenstotalen van 10 andere najaren. Maar erg druk is het kennelijk niet geweest, is af te leiden uit het aantal Vink/Keep. Kennelijk zijn er bijna geen teldagen

waarop we de toevlucht moeten nemen tot deze 'noodgreep' om überhaupt te kunnen tellen. De Keep valt enorm terug na het dagrecord en het beste jaar ooit in 2021, waarvan in 2022 niet eens 10% wordt geteld.

Vinkachtigen overig

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
Appelvink	15	20	74%	67%	407	61 (2012)
Goudvink	0	4	0%		74	23 (2005)
Noordse (trompet) Goudvink	0	1	0%		19	19 (2005)
Groenling	92	359	26%		7.172	1.459 (2003)
Kneu	192	322	60%		6.449	1.273 (2018)
Grote Barmsijs	0	0,2	0%		3	3 (2005)
barmsijs spec.	7	21	34%		414	99 (2008)
Kleine Barmsijs	0	1,5	0%		29	9 (2011)
Kruisbek	1	35	3%		695	269 (2004)
Putter	192	201	96%		4.017	658 (2004)
Europese Kanarie	2	0,3	800%		5	2 (2022)
Sijs	682	792	86%		15.838	3.825 (2021)

Deze groep als geheel komt net tot 2/3 van zijn langjarig gemiddelde. De Groenling gaat de laatste jaren naar een nieuw gemiddelde toe, dat past bij het aantal van dit jaar, zo lijkt het. De Kneu heeft een stevige terugval. Mogelijk zijn we wegens de vele broedvogels van deze soort bij de telpost een beetje te terughoudend geweest bij het tellen. Er is geen Sijzeninvasie, maar de Sijs komt nog aardig bij zijn gemiddelde, zo ook de Putter. Sommige soorten ontbreken. Evenwel, er passeren 2 Europese Kanaries, de eerste op 6 september luid roepend, en misschien één uit een mogelijk groepje dat Nijs die morgen in de vroege foeragerend langs het asfaltpad naar de telpost heeft opgemerkt.

Helaas waren die vogels vanwege de grote afstand net niet zeker genoeg te determineren. Het beste jaar ooit voor deze soort, en het 4e en 5e najaarsexemplaar van dit mooie vogeltje in de telposthistorie.

Europese Kanarie. Archiefphoto 2018 (Wilgenwende)

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Gorzen

Soort	Na- jaar 2022	Gemid- delde 2003-2022	2022 t.o.v. ge- middelde	Groep 2022 t.o.v. gemid- delde	Najaar 2003- 2022	Maximum in jaar
IJsgors	0	1,9	0%	115%	37	6 (2010)
Sneeuwgors	0	0,2	0%		3	2 (2013)
Geelgors	0	1,5	0%		29	5 (2004)
Ortolaan	0	0,3	0%		6	1(2021)
Rietgors	522	452	116%		9.036	1.478 (2014)

Zonder enige verrassing bij deze soortgroep, moet de Rietgors het in z'n eentje redden – en dat doet ie ook. Grote groepen komen niet

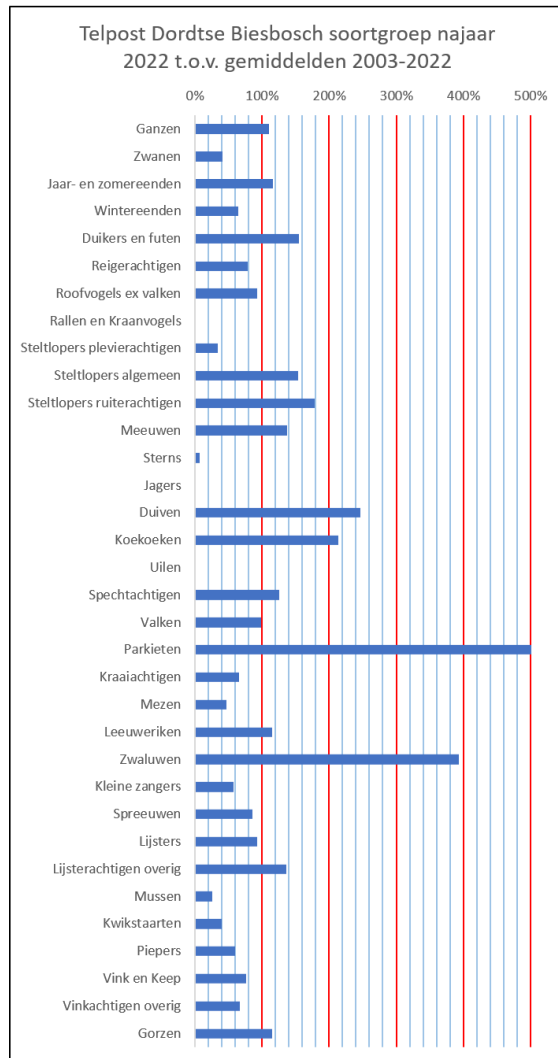
voorbij, maar al met al sprokkelen we via individuen en kleine groepjes door het hele seizoen heen toch een ruim gemiddelde bij elkaar.

Op de EuroBirdwatch Day, 1 oktober 2022 komt na regen letterlijk zonneschijn en staat Leo – wie anders? – RTV Dordrecht te woord.

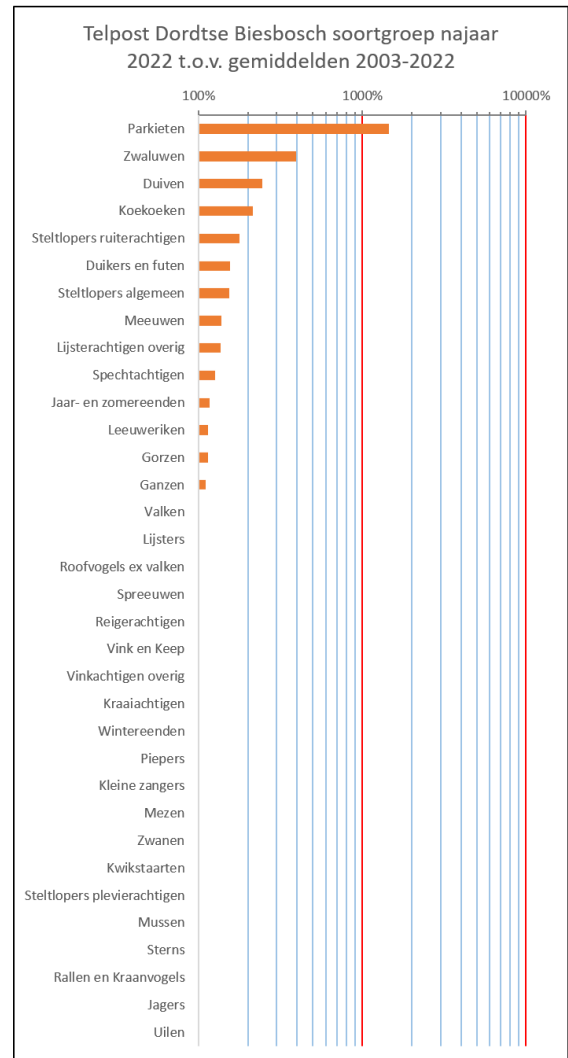
3.1 Soortgroep samenvatting

Hieronder de tabellen van de soortgroepen grafisch uitgebeeld.

Bovenstaande (blauwe) grafiek in onze vrijbuitertaxonomische volgorde laat vrij gemakkelijk zien dat Parkieten, Zwaluwen, Duiven en Koekoeken het goed doen in 2022. In feite gaat het dan natuurlijk om Halsbandparkiet, Gierzwaluw, Houtduif en Koekoek *proper*. Bij de minder opvallende staven krijg je het beeld minder gemakkelijk te pakken.

Daarom laat de logaritmische (oranje) grafiek hetzelfde zien in rangorde. Doordat die schaal bij 100% begint, worden alle soortgroepen beneden het langjarig gemiddelde meteen uitgefilterd. Dat zijn er dit najaar veel: 20 (2021: 19, 2020: 15 en 2019: 13).

De top-tien verschuift elk najaar wel, zoals in de tabel is te zien.

2019	2020	2021	2022
Zwaluwen	Zwaluwen	Rallen etc	Parkieten
Sterns	Zangertjes	Meeuwen	Zwaluwen
Rallen etc	Meeuwen	Vinkachtig	Duiven
Meeuwen	Lijsterachtig	Kraaiachtig	Koekoek
Kraaiachtig	Spechten	Mezen	Ruiters
Vinkachtig	Wintereend	Leeuwerik	Futen
Wintereend	Duiven	Piepers	Steltjes alg
Futen	Lijsters	Koekoek	Meeuwen
Ruiters	Steltjes alg	Lijsterachtig	Lijsterachtig
Zangertjes	Reigers	Spechten	Spechten

4. Algemene Samenvatting en Interpretatie

De najaarstrek in 2022 wordt hieronder samengevat in wat grafieken, weetjes en algemenere beschouwingen.

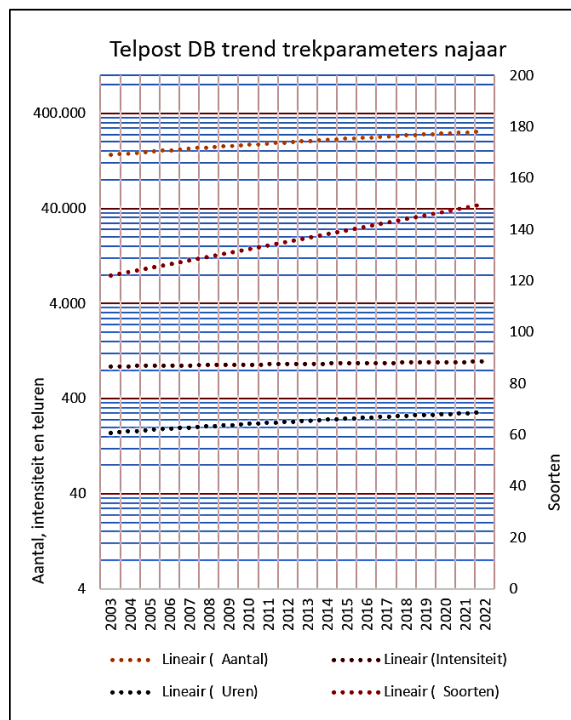
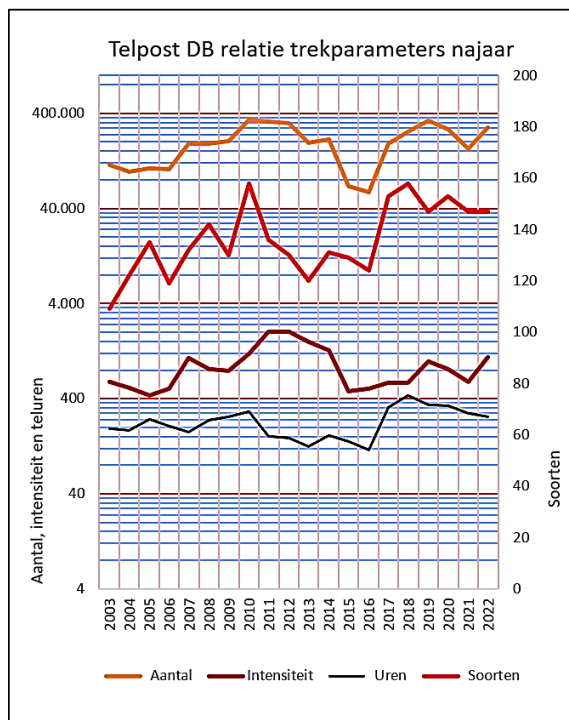
5e najaar ooit

Dit najaar is (met 283.964 *vogels*, zonder *vlin-ders*) het 5^e in de telposthistorie van inmiddels 20 najaren. De onderstaande tabel laat zien, dat de top-5 bestaat uit het irritant onverslaanbare 2010 met zijn *coldrush*, plus 2011 nog op het Zuidplaatje en dan drie jaren van de Tong-plaattellingen.

jaar	[exx]	[exx/h]	[soorten]
2010	340.211	1.179	158
2019	336.010	982	147
2011	324.716	2.020	136
2012	314.264	2.034	130
2022	283.964	1.099	147

Van de 283.964 exx wordt het merendeel, afgerond 95%, 'geleverd' door slechts 16 soorten, te weten: Gierzwaluw 36%, Houtduif 14%, Spreeuw 10%, Vink 9%, Koperwiek 8%, Veldleeuwerik, Kolgans, en Zanglijster elk 3%, Boerenzwaluw 2% en dan nog Aalscholver, Grauwe Gans, Kokmeeuw, Kramsvogel, Graspieper, Kievit en Toendrarietgans elk 1%.

Onderstaande grafieken brengen wat onder ons welbekende trekparameters in onderling verband in beeld. De linkse grafiek in reële getallen, de rechtse met trendlijnen. De linker Y-assen zijn logaritmisch geschaald om de piek van 2010 te kunnen verwerken zonder de resolutie van andere jaren te verknoeien. De rechter Y-assen zijn wél lineair, maar gelden uitsluitend voor het aantal soorten.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

Interpretatie

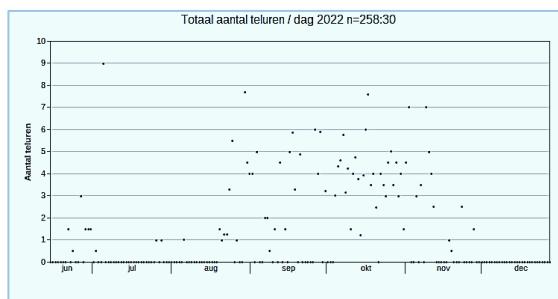
Na de magere jaren 2014-2017 zijn de *aantallen* inmiddels weer zo gestegen dat de trendlijn daarvan leuk omhoog loopt. Wat aardiger is, is dat de trendlijn van de *intensiteit*, die nog steeds 2010 niet te boven is, toch een beetje aan het stijgen is. Dat komt mede doordat de werkelijke intensiteit de laatste jaren weer klimt. Dat is een beetje weerspiegeling van het feit dat het tellen qua beleving weer aardiger wordt: immers, bij de bijna 1.100 vogels gemiddeld per uur van 2022 heb je meer dat lekkere gevoel dat er echt trek aan de gang is, dan bij de krap 500 vogels per uur van 2015.

Zoiets geldt natuurlijk sowieso voor dagen als 7 juli, en 26/10/20 oktober met resp. 11.467, 3.915, 2.808 en 2.247 exx/h. En dan zijn er dagen met een feestelijk tintje vanwege een speciale soort of dagrecord. Zoals de Noordse Stern op 28 juni, 14 Rotganzen op 2 juli, de groep Koereigers op 26/27 augustus, de dagen met Visarend en/of Wespendief, de Drieteenstrandloper op 4 september, de Europese Kanaries, de Bahamapijlstaart op 21 september, de Rode Wouw op 23 september, Roodborstta-puiten en 106 lepelaars op 29 september, de Buidelmees op 1 oktober en – om niet verder uit te weiden – de Steppekiekendief op 29 oktober en de Klapexster op 5 november.

Met 147 van 158 ooit waargenomen soorten zitten we dit jaar op de 5e plaats en de *soorten-trendlijn* blijft nog stevig stijgen. Een veronderstelling is, dat het aantal soorten dat je al of niet kunt betrappen ruwweg samenhangt met het aantal teldagen. Dat gaat wel een beetje op, maar niet helemaal; mogelijk zitten er één of meer drempels in, want:

2018: 102 teldagen,	158 soorten
2019: 91 teldagen,	147 soorten
2020: 83 teldagen,	153 soorten
2021: 81 teldagen,	147 soorten
2022: 76 teldagen,	147 soorten
2016: 31 teldagen,	124 soorten (illustratie).

Ook de *teluren-trendlijn* stijgt (nog), maar de laatste jaren neemt het echte aantal teluren na de top van 2018 (431 uur) toch geleidelijk af en komt dit jaar met 258:30 uur op een gedeelde 7^e plek. Onderstaande grafiek van trektellen.nl illustreert het verhaal hierboven: opmerkelijk zijn de vele 'gaten' in juli-september, vaak representant van dagen waarop de telpost wel bezet is, maar geen trek wordt waargenomen. En ook de vele relatief korte teldagen in oktober en november.

Bron: trektellen.nl

Noordse Stern

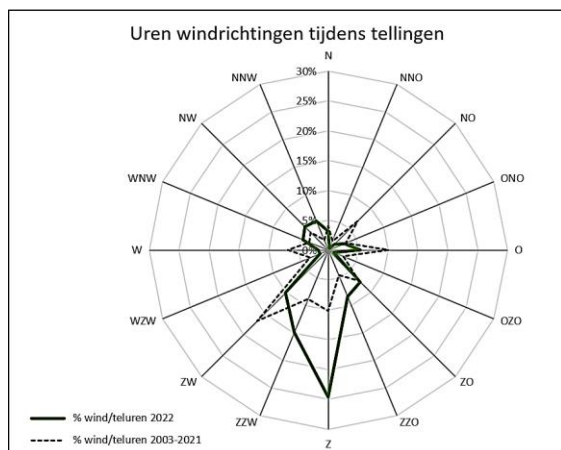
De geleidelijk afnemende teluren hebben vast weer te maken met 4 bekende factoren: *weer*, *trekintensiteit*, *motivatie* en *beschikbaarheid*. Tropische en zeer warme dagen, regen en mist oefenen zeker invloed op de motivatie uit: in 2022 komt het zeer vaak voor dat de trek al binnen 2 uur na zonsopgang stil valt. Of dat er helemaal geen trek is op dagen die toch binnen de HDP van meerdere soorten vallen: 42% van de teldagen duurt niet langer dan 3 uur en er zijn slechts 5 teldagen die 7 uur of langer duren. De beschikbaarheid is dit najaar lager door persoonlijke omstandigheden.

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

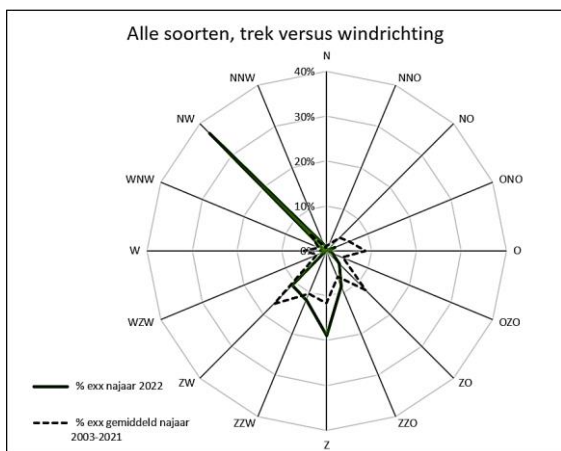
Verslag najaarstellingen 2022

Wind en trek

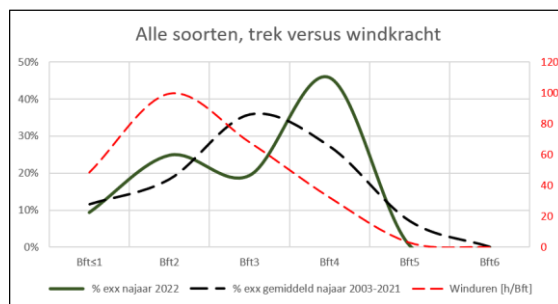
Het laatste woord is aan de wind. Najaar 2022 valt op door een dominant percentage teluren met Zuidenwind, veel geconcentreerder op *die* richting dan de gebruikelijke langjarige spreiding tussen ZW en Oost (zwarte streeplijn).

En dat speelt dan een rol bij de windrichtingen waarin de vogels trekken. Dat ziet er ook totaal anders uit dan gebruikelijk. De piek in NW even terzijde gelaten, want die is van die overstelpende gierzwaluwendag, trekt in 2022 bijna 20% van de vogels bij Zuidenwind. Of dit windgebeuren ook een rol heeft gespeeld bij bijvoorbeeld het uitblijven van Buizerd- en Kramsvogeltrek is natuurlijk niet met zekerheid te zeggen, maar de 'verdenking' is er wel.

Ook de relatie tussen windkracht en trek is najaar 2022 anders dan anders. In gewone jaren trekken veel vogels bij windkracht Bft3 (zwarte streeplijn). Dit jaar is de trek bij Bft2 sterker, weer even die onvermijdelijke piek van de Gierzwaluwen bij Bft 4 buiten haakjes geplaatst. En wat blijkt? Bijna de helft van alle teluren vindt plaats bij Bft2-winden (rode streeplijn). Dat zegt uiteraard niets over het aantal uren dat welke wind bij welke kracht gedurende het hele najaar waait, maar wel over welke omstandigheden bij het tellen prevaleren.

Een en ander samenvattend komen we tot het beeld dat maar liefst ca. 74% van alle passanten bij (semi-) kopwinden vliegt, en 'dus' ca. 26% bij (semi-) staartwinden.

Roodborsttapuit heeft zijn beste najaar ooit

Vogeltrektelpost Dordtse Biesbosch

Verslag najaarstellingen 2022

4.1 Najaarsdagrecords

De in vorige verslagen uitgesproken verwachting dat bij een steeds langer wordende telposthistorie het aantal dagrecords geleidelijk opdrogen zal, komt in 2022 niet uit. Er zijn namelijk altijd weer verrassingen mogelijk. Enkele zijn gedeelde dagrecords met voorafgaande. Die zijn mintgroen gekleurd.

Vogels die dit jaar 'nieuw' zijn voor de telpost, krijgen uiteraard automatisch een dagrecord. Dagrecords van spec-soorten leiden weliswaar niet tot groot enthousiasme, maar zijn desondanks toch opgenomen.

Dagrecord 2022	Aantal	Datum	Vorige/volgende dag record op datum	Aantal
Rotgans	14	2 juli 2022	10 oktober 2009	2
Grote Canadese Gans	65	29 september 2022	11 augustus 2007	38
Toendrarietgans	757	12 november 2022	4 december 2018	750
Zwarte Zwaan	4	8 november 2022	28 oktober 2007	3
Casarca	23	10 september 2022	22 oktober 2011	7
Bahamapijlstaart	1	21 september 2022	--	--
Pijlstaart	178	10 november 2022	10 oktober 2009	160
Gierzwaluw	102.720	7 juli 2022	29 juli 2017	43.106
Regenwulp	59	23 september 2022	6 augustus 2005	50
Geelpootmeeuw	3	1 november 2022	28 augustus 2010	3
Noordse Stern	1	28 juni 2022	10 juli 2020	1
Lepelaar	106	29 september 2022	21 september 2022	73
Steppekiekendief	1	29 oktober 2022	8 oktober 2015	1
Zeearend	2	19 september 2022	19 oktober 2012	1
valk spec.	1	1 oktober 2022	25 oktober 2019	1
Halsbandparkiet	13	21 oktober 2022	28 oktober 2022	8
Klaapekster	1	5 november 2022	22 november 2021	1
Fitis	3	23 augustus 2022	2 september 2017	3
Braamsluiper	1	28 juli 2022	18 augustus 2021	1
lijster spec.	3	1 oktober 2022	12 oktober 2022	2
Roodborsttapuit	2	29 september 2022	21 oktober 2022	1
Siberische Boompieper	1	7 oktober 2022	3 oktober 2022	1
(Siberische) Boompieper	2	12 oktober 2022	--	--
Europese Kanarie	1	9 oktober 2022	6 september 2022	1